

МІНІСТЕРСТВО РОЗВИТКУ ГРОМАД, ТЕРИТОРІЙ ТА ІНФРАСТРУКТУРИ  
УКРАЇНИ



ДЕРЖАВНЕ ПІДПРИЄМСТВО  
„УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ  
ПРОЕКТУВАННЯ МІСТ «ДІПРОМІСТО» імені Ю.М. БЛОКОНЯ”

EN ISO 9001:2008 Реєстраційний номер: 12 100 45785/01 TMS

Державні ліцензії: топографо-геодезичні роботи Серія АВ №547484 від 03.08.2010); проведення робіт із землеустрою (Серія АГ №583330); пожежна сигналізація та інші (Серія АГ №595095 від 20.05.2101)

арх. №92623

прим. №

**КОМПЛЕКСНИЙ ПЛАН ПРОСТОРОВОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЇ  
ВІННИЦЬКОЇ МІСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ**

**розділ «ЛАНДШАФТНЕ ПЛАНУВАННЯ»**

**розділ «ОБМЕЖЕННЯ У ВИКОРИСТАННІ ЗЕМЕЛЬ»**

Замовник: Департамент архітектури та містобудування Вінницької міської ради

Договір: від 24.04.2023 №27

В.о. директора

Іван Шпилевський

Заступник директора,  
головний економіст проекту

Юрій Палеха

Керівник проекту, начальник  
архітектурно-планувальної майстерні №1

Олена Малишева

Головний архітектор проекту,  
відповідальний виконавець

Тамара Шидловська

Головний інженер проекту

Людмила Безкоровайна

В.о. начальника АПУ, начальник відділу  
НМЗМП

Анатолій Економов

Містобудівна документація «Комплексний план просторового розвитку Вінницької міської територіальної громади» розроблена ДП «ДПРОМІСТО» відповідно до рішення 29 сесії Вінницької міської ради від 27.01.2023 №1459 про розроблення «Комплексного плану просторового розвитку Вінницької міської територіальної громади та Проекту внесення змін до Генерального плану м. Вінниця («Послуги у сфері містобудування ДК 021:2015-71410000-5»)» та договору від 24.04.2023 із Департаментом архітектури та містобудування Вінницької міської ради.

Розділи «Ландшафтний план», «Обмеження у використанні земель» містобудівної частини «Комплексний план просторового розвитку Вінницької міської територіальної громади» виконана авторським колективом архітектурно-планувальної майстерні №1 (начальник Олена Малишева) разом із фахівцями інженерно-планувального відділу (начальник Олег Головань):

Головний архітектор проекту	Тамара Шидловська .....
Головний інженер	Володимир Муха .....
Головний фахівець	Наталія Сугак .....
Провідний науковий співробітник, к.г.н.	Ірина Соломаха .....
Архітектор	Катерина Рашківська .....
Головний економіст	В'ячеслав Сухина .....
Старший науковий співробітник, к.е.н.	Віталій Царьов .....

## ЗМІСТ

<b>Частина I. КОМПЛЕКСНА ОЦІНКА ТЕРИТОРІЇ.....</b>	<b>4</b>
<b>5.5. ЛАНДШАФТНЕ ПЛАНУВАННЯ .....</b>	<b>4</b>
3.1. Оцінка стану довкілля, природних умов та ресурсів.....	4
3.2. Загрози та конфлікти природокористування.....	21
<b>5.6. ОБМЕЖЕННЯ У ВИКОРИСТАННІ ЗЕМЕЛЬНИХ ДІЛЯНОК .....</b>	<b>27</b>
5.6.1. Існуючі обмеження у використанні земель .....	27
<b>Частина III. ОГРУНТУВАННЯ ПРОЕКТНИХ РІШЕНЬ.....</b>	<b>34</b>
<b>5.15. ЛАНДШАФТНЕ ПЛАНУВАННЯ .....</b>	<b>34</b>
5.15.1. Оцінка стану довкілля, природних умов та ресурсів.....	34
5.15.2. Загрози та конфлікти природокористування.....	40
5.15.3. Цілі та заходи з охорони довкілля і його компонентів.....	43
<b>5.21. ОБМЕЖЕННЯ У ВИКОРИСТАННІ ЗЕМЕЛЬ.....</b>	<b>58</b>
5.21.1. Проектні обмеження у використанні земель .....	58
5.22.2. Встановлені обмеження у використанні земель.....	58

## Частина I. КОМПЛЕКСНА ОЦІНКА ТЕРИТОРІЇ.

### 5.5. ЛАНДШАФТНЕ ПЛАНУВАННЯ

#### 3.1. Оцінка стану довкілля, природних умов та ресурсів

Відповідно ДБН Б.1.1-14:2021 «Склад та зміст містобудівної документації на місцевому рівні» (пункт 5.5 "Ландшафтне планування"), підрозділ «Оцінка природних умов та ресурсів» містить інформацію про стан компонентів довкілля, зокрема кліматичних умов, інженерно-геологічних умов освоєння території, гідрометеорологічних явищ, родовищ корисних копалин, джерел підземних і поверхневих вод, ґрунтів, видів і біотопів, природоохоронних територій, територій оздоровчого та рекреаційного значення, результатів оцінки ландшафтів за привабливістю для туризму і рекреації; особливостей природокористування.

**Ґрунти** Відповідно Схеми "Агроґрунтового районування України" територія Вінницької МТГ знаходиться в межах Правобережжя Лісостепової зони (Придніпровської височини) з переважаючим поширенням чорноземів типових мало гумусних, та сірих опідзолених ґрунтів

Відповідно вихідних даних та Довідника "Ґрунти Вінницької області", в межах МТГ ґрунтовий покрив не дуже строкатий, що пояснюється рельєфними особливостями ландшафту. В цілому ґрунтовий покрив представлений.

#### У східній частині громади:

- чорноземами опідзоленими середньо-суглинковими (основне поширення);
- темно-сірими опідзоленими середньо-суглинковими (обмежене поширення).

#### У південно-східній та південній частині:

- ясно-сірими опідзоленими середньо-суглинковими ( обмежене поширення);
- сірі опідзолені середньо-суглинкові ( основне поширення).

#### У західній частині:

- сірі опідзолені легкосуглинкові (основне поширення);
- ясно сірі опідзолені легкосуглинкові (обмежене поширення).

#### У північно-західній та північній частині:

- сірі опідзолені середньо-суглинкові (основне поширення).

#### У заплавах малих річок:

- лучні легкосуглинкові оглеєні (обмежене поширення).

Важливим фактором ґрунтоутворення є материнські породи. Їх мінералогічний, хімічний і механічний склад обумовлює фізико-хімічні властивості ґрунтів. В межах МТГ ґрунтоутворюючі породи представлені четвертинними (неогеновими) відкладами.

Найбільш поширені четвертинні породи еолового та водного походження. До порід еолового походження відносяться леси, до водного походження – лесовидні суглинки. В межі громади леси є основною ґрунтоутворюючою породою, що майже повністю вкривають плато та схили. Сучасні алювіальні відклади утворилися виключно в заплавах річок.

**Водний простір.** Поверхневі води Вінницької МТГ представлені природними, істотно зміненими та штучними водними об'єктами. Річки значною мірою за регульовані ставками. Водні об'єкти, розташовані у межах громади, згідно з сучасним гідрографічним та водогосподарським районуваннями України, що розроблені відповідно до вимог Водної рамкової директиви ЄС, належать до району басейну Південного Бугу.

Більша частина поселень громади знаходиться на плакорних та помірно схилових поверхнях території із формуванням поверхневого стоку. Вододільні басейни у ландшафтно-геохімічному відношенні є залежними від вододільних поверхонь, що займають вищі гіпсометричні положення. Основні впливи на якість вод мають місцевий характер, пов'язані зі специфікою господарського користування території громади. Наявність розвинутої річкової мережі із системою штучно створених ставків позитивно впливає на сельбищне середовище громад та перспективу їх розвитку.

Підземні води. Відповідно "Гідрогеологічній карті України" територія МТГ знаходиться в межах неглибокого залягання водоносних горизонтів докембрійських порід Українського кристалічного масиву. За характером забезпеченості підземними водами, територія відноситься до категорії недостатнього забезпечення. За даними довідника "Водний фонд України" прогнозні кадастрові запаси підземних вод по території Вінницького району (в тому числі МТГ) складають 16,5 тис. м<sup>3</sup>/добу, що є недостатнім для потреб питного водопостачання громади. За хімічним складом, води відносяться до гідрокарбонатно-кальцієвих із мінералізацією до 0,5 г/л, і відповідають вимогам ДСанПіНу 2.2.4-171-10 "Гігієнічні вимоги до води питної, призначеної для споживання людиною". Підземні води надійно захищені товщею осадових порід потужністю 10,0 – 40,0 метрів, що представлені глинами та суглинками. Визначені запаси спроможні забезпечити питним водопостачанням тільки сільські населені пункти МТГ. Для м. Вінниці водопостачання забезпечується із поверхневих джерел (р. Південний Буг).

Рівень залягання ґрунтових вод на території МТГ істотно варіює залежно від конкретних ландшафтних та гідрогеологічних умов. Він має помірний вплив на чутливість ґрунтових вод до забруднення. Ландшафтні особливості території щодо зон аерації виконують роль природного очисного фільтра вод, що надходять до водоносного горизонту з поверхні. Відповідно рельєфних особливостей, територія громади характеризується помірним рівнем чутливості ґрунтових вод до хімічного забруднення.

Найбільші глибини залягання ґрунтових вод характерні для західної та східної частини території громади, що визначаються як найбільш захищені. Ділянки прохідних річкових долин, менш захищені (прохідна долина р. Південний Буг).

На стан підземних вод значний вплив має техногенне навантаження, що найбільш характерно для території м. Вінниці. Збереженню якості підземних вод сприяє існуюча структура природних ландшафтів сільських населених пунктів, на частку яких припадає біля 44,3% від загальної площі МТГ.

**Повітряний простір.** До забруднювачів довкілля відноситься діяльність промислових та пересувних джерел МТГ, із викидами – 19,3 тис. т/рік. Основна частка припадає на пересувні джерела – 85% (16,4 тис. т/рік), від загальної суми викидів.

За комплексним індексом забруднення атмосферного повітря (ІЗА) загальний рівень забруднення по м. Вінниці становив 6,7 одиниць і характеризувався, як підвищений, що характерно для більшості міст України. Для населених пунктів громади ІЗА складає менше 5 одиниць – низький.

Таким чином загальний "ІЗА" (індекс забруднення атмосфери) по місту та громаді є динамічним, і характеризує територію громади від низького (сільські населені пункти – менше 5 одиниць), до підвищеного (м. Вінниця – 6,7) рівня забруднення повітря.

**Види флори\*.** Дане питання є складовою ландшафтної структури території в межах її Смарагдової мережі. Не зважаючи на обмежені розміри території що проектується, відповідно вимог Закону України «Про СЕО», в даному розділі приведена оглядова інформація щодо можливості виявлення в межах МТГ рідких представників охоронюваної флори та фауни по територіям Смарагдової мережі, що можуть мати місце по лісам та ділянкам зелених насаджень.

Відповідно "Геоботанічного районування України", територія МТГ входить до Європейської широколистяної області, Східноєвропейської провінції, Центрально-Подольського округу дубово-грабових лісів. В межах даного округу підлягають охороні визначені для Вінницької області види рослин та грибів (відповідно переліку), що внесені до:

- Червоної книги України – 86 видів;
- Бернської конвенції – 12 видів;

- СІТЕS "Конвенція про міжнародну торгівлю видами дикої фауни та флори, що перебувають під загрозою зникнення" – 0 видів;
- Європейського Червоного списку – 0 видів;
- Регіонального червоного списку області – 0 видів.

Відповідно даній класифікації у разі їх виявлення, що є науковим успіхом, визначені види флори підлягають особливій охороні. Охорона повинна проводитись балансовими утримувачами існуючих та проектних зелених насаджень. Дендрологічний асортимент проєктованих насаджень повинен відповідати вимогам «Нормам проєктування зелених насаджень міст в різних природних зонах України» (РБН 183-76).

**Види фауни** \*. Відповідно "Зоогеографічного районування України", територія Вінницької МТГ відноситься до Голарктичної області Європейської під області Лісостепової провінції, Центральнo-лісостепоного округу. В межах даного округу підлягають охороні (відповідно переліку) визначені для області представники фауни, що внесені до:

- Червоної книги України – 88 видів;
- Бернської конвенції – 20 видів;
- СІТЕS "Конвенція про міжнародну торгівлю видами дикої фауни та флори, що перебувають під загрозою зникнення" – 3 види;
- СМS "Конвенції про збереження мігруючих видів диких тварин" – 0 видів;
- АЕWА "Угоді про збереження афроєвразійських мігруючих водно-болотних птахів" – 0 видів;
- ЕUROBАТS "Угоді про збереження кажанів у Європі" – 0 видів;
- Європейського Червоного списку – 0 видів;

Відповідно даній класифікації, у разі їх виявлення, що є науковим успіхом, визначені види фауни підлягають особливій охороні. Охорона фауни повинна здійснюватися балансовими утримувачами існуючих та проектних зелених насаджень, що є середовищем можливого існування рідких представників фауни. В межах міста Вінниці та території МТГ, охорона повинна проводитись розвитком місць гніздування – створенням ремізів, дуплянок та годівниць, відповідно визначених біотехнічних заходів, в основному для розвитку паркової та лісопаркової орнітофауни системи населених пунктів.

**Примітка.** Рішення Вінницької обласної ради (25.10.2010 р, № 1139) "Про затвердження загального переліку рідких та зникаючих видів судинних рослин і тварин що потребують охорони".

**Біотопи.** Оцінювання компонента «Види та біотопи» при розробці ландшафтного плану проводяться відповідно наявного біотичного різноманіття. Основою для оцінювання є визначені типи природних біотопів в МТГ, їх ступінь збереженості та репрезентативності із пропозицією щодо подальшого врахування.

*Репрезентативність* оцінюється за трьома категоріями: А – найвища; В – висока; С – значна.

*Ступінь збереженості.* Критерій включав три складових: I - найвищий; II - високий; III - середній. В тому числі, здатність зберігати структуру в майбутньому: I – найкращі перспективи; II – хороші; III – середні або погані. Можливість відновлення: I – відновити легко; II – можливо помірними зусиллями; III – важко або неможливо.

Ступінь збереженості біотопів в межах МТГ:

"А" – найвищий ступінь збереженості, і найкращі перспективи збереження;

"В" – високий ступінь збереженості і хороші перспективи;

"С" – середній або низький ступінь збереженості (усі інші комбінації).

Синантропні біотопи або антропогенні перетворені, не оцінюються за вказаними показниками. На основі оцінки репрезентативності та збереженості біотопів у межах громади, визначення їх для збереження і підтримки приведено в таблиці.

*Таблиця 1. Біотопи та їх характеристика*

Біотопи	Угіддя	Значення біотопів	Репрезентативність	Збереженість
		<b>Лісові біотопи</b>		
Антропогенні широколистяні ліси	Насадження густі високі	Збереження лісосмуг, розвиток насаджень до стану природних біотопів	А	А
Заплавні листяні ліси	Вологі листяні ліси та чагарники, середньої височини	Збереження та покращення до стану природних біотопів	А	В
Остепнені соснові ліси	Ліс густий, високий	Підтримка наближення до природи соснових лісів	А	В
		<b>Трав'яні біотопи</b>		
Ділянки лучних степів	Степова рослинність	Наближені до природного стану біотопи, потребують охорони	А	А
Ділянки луків пасовищного використання	Пасовища	Підтримка стабільного стану біотопів, розвиток	А	В
Зволожені алювіальні луки	Лугова рослинність	Наближені до природного стану, потребують підтримки	А	А
		<b>Чагарникові біотопи</b>		

Біотопи	Угіддя	Значення біотопів	Репрезентативність	Збереженість
Ділянки лозової зарості суглинкових берегів	Чагарники звичайні	Наближені до природного стану біотопи, потребують підтримки	А	В
		<b>Болотні біотопи</b>		
Ділянки евтрофних боліт із чагарниковою рослинністю	Ділянки боліт, прохідні осокові	Загрози деградації через господарське втручання, зміна водного режиму	С	

**Кліматичні умови.** Характеристика кліматичних умов, основних метеорологічних показників, необхідних для обґрунтування і прийняття планувальних рішень наведена за даними багаторічних спостережень по метеостанції “Вінниця” (285,0 мБС). Клімат помірно-континентальний, з теплим літом і м’якою, з частими відлигами зимою.

Метеорологічні показники	Цифрова характеристика
<u>Температура повітря:</u> - середня за рік - абсолютний максимум - абсолютний мінімум	+6.7°C +38.0°C - 36.0°C
<u>Розрахункова температура:</u> - самої холодної п’ятиденки - зимова вентиляційна	-21°C -9.8°C
<u>Опалювальний період:</u> - середня температура - період	-1.1°C - 189 діб
<u>Глибина промерзання ґрунту:</u> - середня - максимальна	56 см 90 см
<u>Висота снігового покриву:</u> - середня декадна	21см
<u>Річна сума сонячної радіації</u>	96.3 ккал/см <sup>2</sup>
<u>Атмосферні опади:</u> - середньорічна кількість - середньодобовий максимум - спостережений місячний максимум	544 мм 38 мм 75 мм (18.VIII.1961р.).
<u>Максимальна швидкість вітру (прояв):</u> - річна - 5 років - 10 років - 20 років	18 м/с 21-22 м/с 21-22 м/с 23 м/с

Метеорологічні показники	Цифрова характеристика
<u>Особливі атмосферні явища (прояв):</u>	
- тумани	59 днів
- заметілі	12 днів
- грози	29 днів
- град	2.2 днів

Таблиця 2. Повторюваність напрямків вітру й штилів, (%)

Період року	Пн	ПнС	С	ПдС	Пд	ПдЗ	З	ПнЗ	Штиль
Холодний період	10,2	11,6	9,0	13,4	15,2	12,8	13,8	14,0	6,6
Теплий період	16,1	14,4	7,7	10,6	12,1	8,0	12,3	18,7	10,1
Рік	13,7	13,2	8,2	11,8	13,4	10,0	12,9	16,8	8,7

За вихідними даними, кліматичні особливості мають територіальну диференціацію за мікрокліматичними показниками. Територія міста Вінниці займає 44,3% від загальної площі громади, що впливає на формування мікроклімату за специфічними умовами великого урбанізованого міста. В зимовий час відбувається виділення тепла промисловими підприємствами, транспортом, опалювальними системами. Влітку додатковим джерелом тепла є нагрітий асфальт вулиць та площ, кам'яні будівлі. В результаті температури повітря в місті є дещо вищими ніж на околицях. Середньорічна температура повітря у місті становить 6,7°C, а на околицях має пом'якшені показники. Найтеплішим місяцем року є липень, найхолоднішим січень.

Місто розташоване в зоні достатнього зволоження. Опади протягом усього року зумовлені, головним чином, циклонічною діяльністю. Циклони, які переміщуються з Атлантичного океану та Середземного моря приносять в місто до 80% річної кількості вологи. В середньому за рік в місті випадає 544 мм опадів. Розподіляються вони нерівномірно. Основна частина випадає в теплу пору року, що становить 64% річної норми.

На комфортність кліматичних умов впливає вітровий режим. Вітер пом'якшує літню спеку, сприяє очищенню повітряного басейну. Протягом року переважають вітри північного (37,7 %), та північно-західного напрямку (16,8%). Мала частка безвітряних днів (8,7%) позитивно впливає на самоочищення території. Річна ймовірність сильних вітрів (>10 м/с і більше) становить лише 2%. Середня тривалість сонячного сяння складає 1851 години за рік.

Поєднання природних чинників та мікрокліматичних особливостей роблять м. Вінницю одним з найкращих міст України за кліматичними показниками. Багато сонячних днів відсутність сильних морозів, рівномірні опади створюють сприятливі умови для проживання. Дане визначення характерне і для території Вінницької МТГ.

На основі комплексного аналізу кліматичних параметрів, які використовуються при плануванні та забудові населених пунктів, та згідно архітектурно-будівельного кліматичного районування території України ДСТУ-НБВ.1.1-27:2010 «Будівельна кліматологія», територія міської громади відноситься до "І" архітектурно-будівельного кліматичного району. При розробленні даної містобудівної документації враховувались також «Рекомендації щодо включення кліматичних питань до документів державного планування» (Мінекоенерго від 03.03.2020). Відповідно ДБН Б.2.2-12/2019 «Планування та забудова територій» (п.14.1.4), в проекті враховані можливі прояви несприятливих атмосферних явищ, що можуть спричиняти метеорологічні ризики в тому числі і на стан здоров'я населення.

Тумани. Найбільш часто тумани проявляються в холодну пору року з середньою тривалістю до 2,1 годин. При цьому обмежується дальність видимості, модульні значення якої можуть складати 50,0-75,0 метрів. Дані характеристики важливі при проектуванні вуличної мережі, транспортних розв'язок. Щодо стану здоров'я населення вони не є критичними враховуючи, що планувальною організацією передбачається виключення замкнених просторів щодо аерації території.

Град. Це рідкісне атмосферне явище, що не перевищує прояву 2,2 днів/рік. Середня тривалість граду становить 2 - 4 хвилини. Прояв даного явища може привести до значних матеріальних збитків зеленому господарству. Враховуючи коротку плінність прояву даного фактору, прямої дії щодо стану здоров'я населення даний фактор не створює.

Ожеледиця. Аналіз сильних випадків ожеледі в Україні показав, що дана територія відноситься до «ІІІ-Б» району небезпеки, де переважають слабкі прояви даного фактору, але 1 раз/10 років дане явище в місцевих умовах отримує прояв, що може призвести до руйнування легких металевих конструкцій, ліній електропередач (пориви), та зелених насаджень. В умовах спокійного рельєфу, та планувальної організації території підвищені ризики прояву травматизму оцінюються як мінімальні.

Вітер. Це поширене атмосферне явище, що при швидкості більше 19 м/сек. може переростати у шквали, що приносять збитки народному господарству, руйнують посіви, будинки, комунікації. За метеорологічними показниками територія району знаходиться в межах можливого підвищеного прояву даного явища - до 1 днів / на 5 років.

Дощ. Важливим показником є добовий максимум опадів, що може досягати 1 раз/рік - 38 мм/добу. Дощ за який випадає 30 мм і більше за 12 годин вважається сильним і відноситься до стихійних явищ. В умовах міського середовища (перепад висот до 100,0 метрів) щодо інженерного захисту від даного явища, важливу роль має широкий розвиток зливової каналізації та впровадження гідротехнічних заходів захисту території.

Інсоляція. Відповідно до архітектурно-будівельного кліматичного районування територія, що розглядається відноситься до «І» району, який характеризується сприятливими кліматичними умовами для проживання. З метою дотримання вимог щодо інсоляції будинків та споруд, вирішується шляхом упорядкування планувальної структури внутрішніх квартальних просторів, з дотриманням вимог по зеленим насадженням.

Прогнозовані зміни клімату. За поточний період, щомісячно температурний режим перевищував норму. Найбільші відхилення спостерігались у зимовий період. Мінімальна температура спостерігалася у січні і становила 12-16° морозу. Максимальна відмічена в серпні і досягала 34-36° тепла. Середня річна кількість опадів склала 467 мм, або 75% від норми. Тривалість зимового періоду склала 62-94 днів, при нормі 88-103 днів.

Найсухішими місяцями року були липень та серпень із кількістю опадів 31 - 41% від норми. Середня температура повітря за літній період становила на 3.9° вище норми. Всього за літо випало 213 мм опадів, що становить 66% від норми.

Осінь характеризувалася підвищеним температурним режимом. Середня температура повітря сягала 9.9° при нормі 6.8° тепла. Протягом всього осіннього періоду температура утримувалася вище норми.

У Вінницькій МТГ, як у всій Україні спостерігається потепління, яке переважно проявляється у змінах звичного середовища проживання та погіршення якості природних ресурсів, важливих для існування людини.

У глобальному контексті це проявляється в активізації масових міграційних процесів природного середовища. Локально отримуємо зменшення води в річках, підвищення забруднення атмосферного повітря, зміну температурного режиму, порушення ландшафтного балансу території, а отже екологічне погіршення середовища проживання.

**Мінерально-сировинні ресурси.** В межах МТГ родовища будівельних матеріалів, що знаходяться на обліку – відсутні. В межах територій суміжного впливу наявні прояви місцевих родовищ будівельних матеріалів:

- «Сабарівське». Камінь будівельний (граніт). Розташоване в 1,0 км на ПдЗх. від с. Сабарів. Попередньо оцінені запаси по категорії А+В складають 6042,0 тис. м<sup>3</sup>. Не розробляється, не має подальшої перспективи.
- «Стрижавське». Камінь будівельний (граніт). Розташоване у 7-ми кілометрах на Пн. від м. Вінниці. Оцінені запаси по категорії А+В складають 10028,0 тис. м<sup>3</sup>. Розроблялось. Не має подальшої перспективи.
- «Бохоницьке». Пісок будівельний. Розташоване на віддалі 3,0 кілометрів на Пд.Зх. від м. Вінниці. Попередньо оцінені запаси по категорії С<sub>1</sub> складають 1706,0 тис. м<sup>3</sup>. Не розроблялось. Не має подальшої перспективи.

Оглядова характеристика родовищ будівельних корисних копалин, що є елементом ландшафтної структури МТГ потребує кадастрової переоцінки запасів та наукових рекомендацій щодо їх подальшого використання на підставі розробки спеціалізованого геологічного проекту. За існуючим станом їх розробка не передбачається.

**Об'єкти лісового фонду.** Даний фактор є одним із головних чинників ландшафтної структури території МТГ. За матеріалами лісовпорядкування 2021 року, в межах МТГ лісовий фонд представлений лісами ДП "Вінницький райагроліс", загальною площею 402,8 га, зокрема:

- м. Вінниця – 72,6 га (квартали 13; 35);
- Стадницька (колишня с/р) – 287,9 га (квартали 69 – 75);
- Писарівська колишня с/р) – 42,3 га (квартал 47).

В межах даних лісів наявні мисливські угіддя, загальною площею 330,2 га, зокрема:

- Стадницька с/р – 287,9 га, із можливістю ліцензованого полювання на диких тварин – заяць-русак, косуля;
- Писарівська с/р - 42,3 га, із можливістю ліцензійного полювання на диких тварин – заяць-русак, косуля, куниця, сіра куріпка.

**Об'єкти водного фонду.** Загальна протяжність річкової мережі в межах МТГ складає 103,1 км. Межі між басейнами малих річок чітко простежується у рельєфі земної поверхні

*Таблиця. Річкова система в межі Вінницької МТГ*

Населений пункт	Назва річки	Тип річки	Куди впадає	Загальна довжина, км	Довжина в межах МТГ, км
м. Вінниця	Південний Буг	річка	Чорне море	806,0	14,0
с. Стадниця	без назви	струмок	р. Десна	6,0	6,0
с. В. Крушлинці	Нетяги	річка	р. Кобильна	14,0	3,5
с. В. Крушлинці	без назви	струмок	р. Нетяги	1,7	1,7
с. В. Крушлинці	без назви	струмок	р. Нетяги	2,5	2,5
с. Гавришівка с. М. Крушлинці	Хомутня	річка	р. Кобильна	17,0	12,0
с. Гавришівка	без назви	струмок	р. Хомутня	1,5	1,5
с. Гавришівка	без назви	струмок	р. Хомутня	2,0	2,0
с. Гавришівка	без назви	струмок	без назви	1,2	1,2
с. М. Крушлинці	без назви	струмок	р. Хомутня	2,0	2,0
вздовж окружної дороги	без назви	струмок	р. Пд. Буг	9,0	7,0
м. Вінниця	П'ятничанка	річка	р. Пд. Буг	7,0	3,0
м. Вінниця	Тяжилівка	річка	р. Пд. Буг	14,0	14,0
с. Писарівка с. Щітки с. Вінницькі Хутори	Вінничка	річка	р. Пд. Буг	13,0	13,0
с. Писарівка	Бочка	струмок	р. Вінничка	2,2	2,2
с. Щітки	без назви	струмок	р. Вінничка	1,0	1,0
м. Вінниця	Вишня	річка	р. Пд. Буг	22,0	6,0
м. Вінниця	Шереметка	струмок	р. Вишня	7,2	2,7

м. Вінниця	Дьогтянець	струмок	р. Вишня	2,8	2,8
м. Вінниця (вул. Коцюбинського)	без назви	струмок	р. Пд. Буг	4,0	4,0
м. Вінниця (вул. Будівельників)	без назви	струмок	р. Пд. Буг	1,0	1,0

Більша частина поселень громади знаходиться на плакорних та помірно схилових поверхнях території із формуванням поверхневого стоку. Вододільні басейни у ландшафтно-геохімічному відношенні є залежними від вододільних поверхонь, що займають вищі гіпсометричні положення. Основні впливи на якість вод мають місцевий характер, пов'язані зі специфікою господарського користування території громади. Наявність розвиненої річкової мережі із системою штучно створених ставків позитивно впливає на сельбищне середовище громад та перспективу їх розвитку.

Ставки мають істотне значення для життя місцевих громад. Ці водні об'єкти мають комплексне призначення. Використовуються, головним чином, для водопостачання, риборозведення і рекреації. Їхній стан потребує особливої уваги. Система ставків, що знаходяться на обліку, найбільш поширена для міста Вінниці. В цілому їх санітарно-екологічний стан оцінюється як задовільний.

*Таблиця. Ставки м. Вінниці*

Населений пункт	Загальна кількість, одиниць	Тип ставка	Загальна площа водного дзеркала, га	Загальний об'єм, тис. м <sup>3</sup>	Форма власності	Регулювання стоку
м. Вінниця	35	руслові	103,0	1039,92	комунальна	можливе

В межах сільських населених пунктів МТГ, також наявні місцеві ставки, що не знаходяться на обліку (графічно відображені на кресленні "Місцеположення в системі розселення").

**Водно-болотні угіддя.** Представлені заплавами ділянками річкової мережі по системі Південного Бугу та малих річок загальною протяжністю 103,1 км. За існуючим станом дані території не мають статусу об'єктів ПЗФ. Дані території виконують екостабілізуючу роль в системі ландшафтів, та потребують охорони щодо природного статусу.

**Природоохоронні території та об'єкти.** Об'єкти ПЗФ є складовою екологічної мережі МТГ та її ландшафтною структури. Зокрема, в межах м. Вінниці наявні 12 об'єктів загальною площею 176,97 га, (2 об'єкти загальнодержавного значення; 10 об'єктів місцевого значення), що складає 1,6% від площі міста. Їх перелік в межі міста приведено в таблиці.

В межах населених пунктів МТГ: селище Десна, та сіл Великі Крушлинці, Малі Крушлинці, Гавришівка, Писарівка, Вінницькі Хутори, Стадниця, Щітки, об'єкти ПЗФ відсутні. Також не виявлені природоохоронні території міжнародного значення, зокрема водно-болотних угідь міжнародного значення.

Інші природоохоронні території. Для створення сприятливого режиму водних об'єктів, попередження їх забруднення, засмічення і вичерпання, знищення рослин і тварин навколо водних об'єктів, згідно статті 88 (зі змінами) Водного кодексу України навколо водних об'єктів встановлюється прибережна захисна смуга (ПЗС) із урахуванням містобудівної документації.

У межі м. Вінниця по локальним ділянкам водних об'єктів розроблялися проекти визначення меж ПЗС, які підлягають комплексному коригуванню, що і відображено в графічній частині проекту "Внесення змін до генерального плану м. Вінниці". За існуючим станом, в межах сільських населених пунктів МТГ проекти землеустрою щодо визначення меж ПЗС не розроблялись. Надані пропозиції в діючій містобудівній документації по їх визначенню, потребують коригування.

У проекті на «Проектний план та схема проектних обмежень у використанні земель» надані містобудівні графічні пропозиції щодо подальшого встановлення ПЗС із перспективою їх упорядкування та ландшафтного благоустрою. Дані території розглядаються як складова екологічної мережі м. Вінниця та «Комплексного плану просторового розвитку території Вінницької МТГ».

Таблиця. Об'єкти природно-заповідного фонду м. Вінниця

Назва	Площа, га	Установчий документ	Коротка характеристика об'єкту	Користувачі	Місце знаходження
<b>Парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва загальнодержавного значення</b>					
Ботанічний сад "Поділля	72,0	Постанова Держкомприроди УРСР від 30.08.1990 №18	На території ботанічного саду зростає понад 900 видів і форм дерев і чагарників. Особливу цінність мають лжетсуги, туї гігантські, платани західні, а також лікарські рослини	Вінницький Державний аграрний університет, ботанічний сад "Поділля"	м. Вінниця, Пирогова, 155
Центральний парк ім. М. Леонтовича	30,0	Постанова Держкомприроди УРСР від 30.08.1990 №18	Парк створений в 1-й половині 19 ст. на основі природної грабової діброви. Насадження парку мають багатий дендрологічний склад, серед яких є декілька 300-х річних дубів	Центральний парк ім. М. Леонтовича	м. Вінниця, Хлібна, 1
<b>Пам'ятки природи місцевого значення</b>					
Красень дуб	0,01	Рішення облвиконкому №371 від 29.08.1984	Красивий екземпляр дуба звичайного віком понад 100 років	АВО "Вінниця зеленбуд".	м. Вінниця 9-го Січня, 24
Дуб велетенський	0,01	Рішення облвиконкому №371 від 29.08.1984	300-річний екземпляр дуба звичайного	АВО "Вінниця зеленбуд"	м. Вінниця, Хмельницьке шосе, 6
Сосна веймутова (8 од.)	0,05	Рішення облвиконкому №371 від 29.08.1984	Група рідкісної сосни віком понад 80 років	АВО "Вінницязеленбуд"	м. Вінниця, вул. Коріатовичів Князів, 106
Алея горіха Зібольда (див. примітку)	1,0	Рішення облвиконкому №371 від 29.08.1984	Алея рідкісних плодоносних дерев - горіха Зібольда. Є окремі дерева горіха серцелистого.	АВО "Вінницязеленбуд"	м. Вінниця, вул. Пирогова, від №154 до "Електромережі"
Алея вікових лип	3,8 (140)	Рішення облвиконкому №371 від 29.08.1498	Дворядна алея вікових дерев. (загальна протяжність 140 км, площа 140 га, в т.ч. у Вінницькому р-ні 27 га, Літинському 29,8 га, Немирівському 57,6 га, Тульчинському 21,8 га, м. Вінниці 3,8 га)	Служба автомобільних доріг у Вінницькій	с. Дяківці -м. Вінниця (Хмельницьке шосе) - м. Тульчин протягом 140 км

Назва	Площа, га	Установчий документ	Коротка характеристика об'єкту	Користувачі	Місце знаходження
Музей-садиба М. Коцюбинського	0,6	Рішення 13 сесії 22 скликання облради від 26.12.1997	Садиба заснована в 1855 р. На території зростають: туя, липи віком понад 250 років, рідкісний тамариск.	Меморіальний музей ім. М. Коцюбинського	м. Вінниця, пл. М. Коцюбинського
Дуб Гаврило	0,01	Рішення 41 сесії Вінницької обласної ради 7 скликання від 17.12.2019 № 918	Екземпляр дуба звичайного віком близько 200 років.	Вінницька громада	м. Вінниця вул. Миколи Оводова, 89
<b>Парки-пам'ятники садово-паркового мистецтва місцевого значення</b>					
П'ятничан-ський парк	32,0	Рішення облвиконкому №187 від 13.05.1996, №335 від 22.06.1972	Красивий ландшафтний парк, заснований в 2-ій половині 19 ст. В парку зростає 80 видів дерев і чагарників, в т.ч. - модрина поліська, дуб червоний, берека, катальпа, горіх чорний	Обласний ендокринологічний диспансер	м. Вінниця, вул. Мічуріна, 32
Парк ім. О.І. Ющенко	15,0	Рішення облвиконкому №441 від 30.07.1969, №335 від 22.06.1972	Ландшафтний парк, розташований на березі р. Південний Буг. Заснований в 1902 році. В парку - алеї вікових дубів, модрина європейська, дуб червоний, горіх Зібольда, каштан, березовий гай, масив ялини звичайної	Обласна психоневрологічна лікарня	м. Вінниця, вул. Пирогова, 109
Музей-садиба М. І. Пирогова	18,7	Розпорядження Вінницької облдержадміністрації від 22.12.1995 №200	Музей складається з будинку вченого, музею-аптеки, парку та яблуневого саду. Липова алея 300 річного віку.	Музей М.І. Пирогова	м. Вінниця, вул. Пирогова, 155
Дендрарій лісово-дослідної станції	5,8	Рішення облвиконкому №441 від 30.07.1969, №335 від 22.06.1972 та №371 від 29.08.1984	Створений в 1958-1959 роках, 160 цінних видів дерев і чагарників, в т.ч. - горіхи Зібольда, серцевидний, чорний, гіркорі, маньчжурський	Вінницька лісово-дослідна станція	м. Вінниця, вул. Максимовича, 39

Назва	Площа, га	Установчий документ	Коротка характеристика об'єкту	Користувачі	Місце знаходження
<b>Інші об'єкти</b>					
<b>Пам'ятки природи місцевого значення (ботанічні)</b>					
Еталонна діброва	1,3	Рішення облвиконкому від 18.08.1983 №384	Цінне високопродуктивне еталонне насадження дуба звичайного з домішкою ясена звичайного	ДП "Вінницьке ДЛМГ"	Вінницька міська громада, Вінницьке лісництво кв.72 д.4
Горіх чорний	0,9	Рішення облвиконкому від 18.08.1983 №384	Цінне лісонасадження горіха чорного, дуба червоного	ДП "Вінницьке ДЛМГ"	Вінницька громада, Вінницьке лісництво кв.69, в.10
Горіх маньчжурський	0,5	Рішення облвиконкому від 18.08.1983 №384	Рідкісне в області лісонасадження горіха манчжурського, віком 25 років	ДП "Вінницьке ДЛМГ"	Вінницька громада, Вінницьке лісництво кв.69, в.9
Одинокий дуб	0,01	Рішення облвиконкому від 13.05.1964 №187 та рішення від 29.08.1984 №371	Могутній екземпляр дуба звичайного віком біля 300 років	ДП "Вінницьке ДЛМГ"	Вінницька міська громада, Якушинецьке лісництво кв.65, д.17
Горіх грецький	0,1	Рішення облвиконкому від 18.08.1983 №384	Цінне лісонасадження горіха грецького віком 40 років	ДП "Вінницьке ДЛМГ"	Вінницька громада, Вінницьке лісництво, кв.59, в.6
Круглиця	3,6	Рішення облвиконкому від 22.06.1972 №335 та від 29.08.1984 №371	Цінна ділянка діброви з участю 190-річних дубів	ДП "Вінницьке лісове господарство"	Вінницька міська громада, Вінницьке лісництво, кв.37, діл.5; діл. 22
Кабачок	3,5	Рішення облвиконкому від 13.05.1964 №187 та рішення від 29.08.1984 №371	Ціна 80-літня діброва, де в складі лісонасаджень зростають 170-річні дуби звичайні – 6 екземплярів	ДП "Вінницьке ДЛМГ"	Вінницька міська громада, Михайлівське лісництво, кв.36, д.3
Михайлівська бучина	0,1	Рішення облвиконкому від 18.08.1983 №384	Продуктивне насадження з участю бука європейського віком 28 років з домішкою дуба звичайного	ДП "Вінницьке ДЛМГ"	Вінницька міська громада, Михайлівське лісництво, кв.37, д.12

Назва	Площа, га	Установчий документ	Коротка характеристика об'єкту	Користувачі	Місце знаходження
Бук європейський	0,3	Рішення облвиконкому від 18.08.1983 №384	Цінне високопродуктивне лісонасадження бука європейського віком 43 роки та запасом дерев 50кбм. на гектар	ДП "Вінницьке лісове господарство"	Вінницька міська громада., Михайлівське лісництво, кв.40, д.5
<b>Пам'ятки природи місцевого значення (геологічні)</b>					
Скеля М. Коцюбинського	1,0	Рішення ОДА від 22.07.1976 №310	Мальовничий вихід скелі на березі річки Південний Буг, що була улюбленим місцем відпочинку видатного українського письменника М.М. Коцюбинського	Вінницьке державне підприємство "Вінлігосп"	Південна частина м. Вінниця, Прибузьке лісництво кв. 27, вид.11; лівий берег Сабарівського вдсх., поблизу греблі ГЕС.

**Екологічна мережа.** Регіональна екологічна мережа Вінницької області затверджена рішенням обласної ради (від 14.02.2012 р, № 285). Має важливе екологічне значення у загальній ландшафтній структурі території та визначає подальші дії щодо охорони природних об'єктів, в тому числі "Комплексного плану просторового розвитку МТГ".

У структурі екомережі Вінницької області виділено 41 ключову територію, 22 сполучні території та 31 зону потенційної ренатуралізації.. Ключові території займають 7% від території області. Серед них 3 національні природні ядра та 38 регіональних центрів біорізноманіття.

Територія Вінницької МТГ знаходиться в межах другого за розміром в області Буго-Деснянського національного природного ядра (0,6% від території), що сформований в межах центральної частини області. В межах ядра найбільше значення мають лісові та водно-болотні екосистеми, в яких охороняються ландшафтні комплекси сформовані у давніх долинах стоку льодовикових вод. Ці ділянки мають важливе ґрунтозахисне та водо регулююче значення, служать основою відтворення і розселення численних видів флори та фауни.

Територією МТГ проходить Південнобузький національний субмеридіональний екокоридор, що пролягає вздовж річкової долини Південного Бугу. У його межах зосереджена значна частина водно-болотних угідь, які є місцями тимчасового перебування мігруючих видів птахів. Екокоридор суцільний, займає русло Південного Бугу, заплави та надзаплавні тераси річкової долини, частково схилів місцевості. Лісистість коридору коливається в межах 11,9-30%. Під водними об'єктами знаходиться 5-6% , під лучною рослинністю 12-19,6% від площі екокоридору. Під населеними пунктами, дорогами, орними землями знаходиться від 48 до 68% земель. На території м. Вінниця, узбережна частина Південнобузького екокоридору у межах Сабарівського водосховища суттєво звужується, а в багатьох місцях практично розривається житловими і господарським спорудами, що пояснюється відсутністю встановленої прибережної захисної смуги. Із 38 регіональних центрів біорізноманіття області безпосередньо до Вінниці прилягають Вінницький та Вороновицький центри. Вони охоплюють значні лісові масиви в межах МТГ, а отже і визначають їх природоохоронний режим (відповідно ст. 18 Закону України "Про екологічну мережу України") .

**Смарагдова мережа.** Окрім екологічної мережі, в межах міста Вінниці та території громади наявна Смарагдова мережа, що є сельбищем охоронюваної флори та фауни (заплавні території р. Південний Буг та місцевих річок, ліси, існуючі об'єкти ПЗФ).

**Привабливість ландшафтів для туризму та рекреації.** Визначається ландшафтним планом із їх оцінкою щодо перспективи рекреаційного використання. Наявні об'єкти ПЗФ, річкової мережі та лісового фонду мають найкращий потенціал щодо їх використання. для короткочасного та стаціонарного відпочинку.

### 3.2. Загрози та конфлікти природокористування

Вінницька МТГ поряд із значними масштабами розвитку урбанізації, промислового розвитку, транспортних та інженерних мереж зумовлює значне антропогенне навантаження на навколишнє середовище визначеної території. В межах громади в більших масштабах, ніж по території області відбувається значне навантаження на поверхневі та підземні води, значна кількість викидів в атмосферне повітря, нагромадження відходів, деградація ґрунтів. Дія зазначених чинників посилюється внаслідок високого рівня сільськогосподарського освоєння території громади. Промислові підприємства здійснюють значний вплив на компоненти навколишнього природного середовища. Зокрема в межах міста наявні біля 213 промислових підприємств, що знаходяться на обласному статистичному обліку, та 5 об'єктів в межах сільських населених пунктів.

#### Зони забруднення та деградація компонентів довкілля

Повітря. До забруднювачів довкілля відноситься діяльність промислових та пересувних джерел, із викидами – 19,3 тис. т/рік. Основна частка припадає на пересувні джерела – 85% (16,4 тис. т/рік), від загальної суми викидів. Середні концентрації за рік по місту за всіма інгредієнтами в кратності ГДК мали значення: пил – 0,7 ГДК; діоксин сірки – 0,02 ГДК, оксид вуглецю – 0,3 ГДК; діоксин азоту – 1,25 ГДК; фтористий водень – 1,0 ГДК. Основними стаціонарними забруднювачами повітря залишаються підприємства енергетики, сільського господарства, переробної промисловості, транспорту. Контроль за станом повітря проводиться лабораторією Обласного центру контролю та профілактики хвороб МОЗ України, та Обласним центром із гідрометеорології, що також проводить і моніторинг довкілля. Контроль проводиться в зонах автомагістралей, промислових, житлових та рекреаційних зонах. За даними ДУ «Вінницький обласний лабораторний центр МОЗ України» лише 6,9 % проб повітря, відібраних у міських та сільських поселеннях, не відповідали вимогам за вмістом забруднюючих речовин. Зростання середніх і максимальних концентрацій та сполук забруднюючих речовин відбувається за рахунок викидів щорічно зростаючої кількості автотранспорту.

Також, спостереження за вмістом шкідливих речовин в атмосферному повітрі по м. Вінниці проводиться лабораторією спостережень за забрудненням атмосфери Вінницького ЦГМ на двох стаціонарних постах (ПСЗ):

- ПСЗ № 1 розташований по вул. Київська, 25;
- ПСЗ № 2 – по вул. Немирівське шосе, 29.

За комплексним індексом забруднення атмосферного повітря (ІЗА) загальний рівень забруднення по м. Вінниці становив 6,7 одиниць і характеризувався, як підвищений, що характерно для більшості міст України. Для населених пунктів громади ІЗА складає менше 5 одиниць – низький.

Таким чином загальний "ІЗА" (індекс забруднення атмосфери) по місту та громаді є динамічним, і характеризує територію громади від низького (сільські населені пункти – менше 5 одиниць), до підвищеного (м. Вінниця – 6,7) рівня забруднення повітря.

### Радіаційне забруднення атмосферного повітря

В перелік територій забруднених в результаті аварії на ЧАЕС (Постанова Кабінету Міністрів України від 23.07.1991 №106) населені пункти громади не входять. Перевищень допустимих рівнів не фіксується. Максимальні рівні радіації знаходились в межах 13-15 мкр/год. при нормі не більше 25 мкр/год.

Викиди парникових газів. Парникові гази, що утворюються внаслідок діяльності людини, викликають посилення парникового ефекту та є одним із суттєвих факторів впливу на зміну клімату. Надмірна кількість газів, які утворюються в результаті діяльності виробництв, транспорту, сільського господарства, лісових пожеж, утримують сонячне тепло у нижніх шарах атмосфери не даючи йому повертатись до космосу. Рухомі джерела викидів залишаються суттєвим забруднювачем довкілля МТГ, що складають біля 40% від загального обсягу викидів по метану, оксиду азоту, діоксиду вуглецю.

**Водний басейн.** Гідрологічна мережа МТГ представлена річками басейну Південного Бугу. Мережа річок і струмків досить густа. На 1 км<sup>2</sup> площі припадає 0,77 км річок. Стік Південного Бугу в межі міста зрегульований Сабарівським водосховищем. Річки МТГ мають змішане живлення, переважно дощовими (біля 51%), талими сніговими (23%) та підземними (26%) водами. Стік малих річок громади зрегульований значною кількістю малих місцевих ставків.

За інформацією БУВР, якість води річок впродовж останніх років залишається стабільною, без суттєвих змін і в цілому задовільною.

Сфера водопостачання МТГ характеризується тим, що основним джерелом питної води є річка Південний Буг. Стан річки визначається сильним антропогенним навантаженням. Скид недостатньо очищених стічних та зливових (талих) вод негативно впливає на гідрохімічний стан водойм. Про це свідчать моніторингові дані, порівняльні характеристики гідрохімічного стану води у створах вище та нижче скидів з очисних споруд.

Контроль за якістю питної води в межах МТГ здійснює "Обласний центр контролю та профілактики хвороб МОЗ України". За результатами досліджень встановлено, що вода у 95 % випадків відповідає вимогам ДСанПіНу 2.2.4-171-10 «Гігієнічні вимоги до питної, призначеної для споживання людиною». У 5% зареєстровані відхилення по загальній жорсткості. Вміст радіонуклідів в межах норми. За результатами щоденного моніторингу, ситуація з забезпеченням питною водою є контрольованою та стабільною.

**Проблеми пов'язані із забезпеченням збереження та відновлення навколишнього природного середовища.** Визначаються рівнем техногенного навантаження на територію Вінницької МТГ. Загальна площа МТГ складає 255,45 км<sup>2</sup>, населенням 387,0 тис. осіб, в тому числі відповідно по м. Вінниця – 113,2 км<sup>2</sup>, населенням 369,4 тис. осіб. В межах сільських населених пунктів проживає біля 16,3 тис. осіб. По даному фактору територія населених пунктів громади зазнає значного тиску великого міста Вінниці, яке розташоване умовно в центрі меж громади.

Значна щільність населення та забудови актуалізують питання інфраструктурного забезпечення цієї категорії, зокрема належного забезпечення сільських населених пунктів централізованим водопостачанням та каналізацією для забезпечення стандартів якості водних ресурсів для населення, якість яких на сьогодні більшість місцевих мешканців вважає недостатньою.

Через територію громади пролягають магістральні залізничні шляхи та автотраси міжнародного значення, що є джерелом лінійного забруднення атмосферного повітря, та акустичного забруднення території.

Характерною рисою природокористування в межах громади є високий рівень її сільськогосподарського освоєння. Землі сіножатей, пасовищ та багаторічних насаджень порушені внаслідок домінування розораних земель. Землі оздоровчого та рекреаційного призначення займають незначну частку території громади.

**Екологічна безпека.** Потенційний вплив на територію МТГ здійснюють виробничі об'єкти, в першу чергу великого м. Вінниці. Зокрема в межах міста наявні біля 213 промислових підприємств, що знаходяться на обласному статистичному обліку, та 5 об'єктів в межах сільських населених пунктів. Першочерговість природоохоронних заходів визначаються Програмою економічного і соціального розвитку Вінницької області та здійснюється у відповідності до розроблених регіональних програм, в тому числі і для Вінницької МТГ.

*Таблиця. Регіональні програми у сфері охорони навколишнього природного середовища*

<b>Регіональні Програми</b>	<b>Рішення</b>
Обласна програма досягнення оптимального рівня лісистості у Вінницькій області на 2012 – 2025 роки.	Рішення 8 сесії Вінницької ОР 6 скликання від 23.11.2011 р, № 232
Обласна програма розвитку лісового і мисливського господарства в лісах, які надані в постійне користування Вінницькому обласному комунальному підприємству "Віноблагроліс", підвищення лісистості і озеленення населених пунктів області та використання об'єктів тваринного світу у культурно-освітніх та виховних цілях на 2017 – 2023 роки.	Рішення 21 сесії Вінницької ОР 7 скликання від 30.06.2017 р, № 382
Регіональна екологічна бюджетна програма на 2019 – 2023 роки.	Рішення 37 сесії Вінницької ОР 7 скликання від 05.03.2019 р, № 752

Регіональні Програми	Рішення
Програма "Питна вода" на 2021 – 2025 роки.	Рішення 11 сесії Вінницької ОР 8 скликання від 30.07.2021 №176
Регіональна програми з охорони земель, поліпшення відповідних угідь, проведення інвентаризації та нормативної грошової оцінки земель у Вінницькій області на 2021 – 2025 роки.	Рішення 15 сесії Вінницької ОР 8 скликання від 24.12. 2021 №295

Реалізація даних програм має пряме відношення до Вінницької МТГ і направлена на покращення ландшафтного плану території громади за визначеними складовими.

**Стале використання природних ресурсів.** Базується на факторному аналізі оцінювання ландшафтів де визначено пріоритетні дії щодо збереження, розвитку та їх поліпшення. Ландшафтний план надає обґрунтування для планувальних рішень "Комплексного плану просторового розвитку Вінницької МТГ", визначення функціонального призначення тих чи інших територій щодо перспективи їх використання із визначенням завдань:

- визначити території рекомендовані для збереження природного середовища;
- уточнити напрями розвитку територій громади, конкретизувати базові структури цього розвитку;
- запропонувати заходи щодо екологічно орієнтованого природокористування та соціально-економічного розвитку;
- визначити території з найбільш гострими екологічними проблемами, де необхідно запропонувати та вжити особливі заходи для їх відновлення.

Природоохоронні цілі Ландшафтного плану, відповідно до змісту дій, розподілені на чотири категорії - Підтримка; Збереження; Розвиток; Покращення, що і відображено на схемі "Ландшафтний план".

- Цілі «Підтримки» спрямовані на найбільш цінні ландшафти з високим рівнем біорізноманіття; ландшафти, які є цінними для забезпечення стабільного водного режиму, є чутливими до впливів, а також характеризуються високим рівнем біорізноманіття.

*Зокрема підлягають охороні:* об'єкти ПЗФ; охорона та збереження видів та оселищ флори та фауни в межах об'єктів Смарагдової мережі України; охорона та підтримка водних об'єктів; підтримка цінних біотопів, збереження їх у природному або наближеному до природного стану, в тому числі – лісових біотопів, деревно-чагарникових в межах населених пунктів; трав'яних біотопів; болотних біотопів.

Охорона та збереження біорізноманіття, еколого-орієнтовне природокористування в межах структурних елементів регіональної екомережі передбачається із дотриманням її складових – Галицько-Слобожанського національного субширотного екокоридору та його буферних зон, зон потенційної ренатуралізації, національних природних ядер, національних субмеридіональних коридорів, регіональних центрів біорізноманіття.

- Цілі «Збереження» спрямовані на ландшафти, які нині задіяні у господарстві або виконують підтримувальні функції (запобігання ерозії, підтримка біорізноманіття тощо) відповідно до свого функціонального високого значення: рілля, сади, ліси. Щодо них рекомендоване збереження поточного використання для підтримки їхніх функцій.

*Зокрема передбачається збереження:* існуючого ступеню озеленення, комфортності клімату садибної забудови, та образу сільських ландшафтів; підтримка спеціально культивованих біотопів; збереження поточного використання багаторічних насаджень; збереження землеробства з особливою увагою щодо врахування еколого-технологічних обмежень господарської діяльності.

- Цілі «Розвитку» визначені для ландшафтів, які мають значний потенціал до забезпечення певних потреб, але потребують впровадження заходів для зростання функціональної значимості. Наприклад, привабливі для відпочинку і туризму ландшафти слід забезпечити інфраструктурою, здійснити заходи для залучення і зацікавлення рекреантів. Слід впровадити заходи із зростання частки лучної або лісової рослинності у чутливих до ерозії агроландшафтах; ліси із нетиповою рослинністю слід адаптувати до природних умов. Важливо забезпечити створення зелених насаджень обмеженого користування в санітарно-захисних зонах підприємств, особливо для запобігання поширення шуму.

*Зокрема передбачається розвиток:* антропогенних лісів; створення зелених насаджень санітарно-захисних зон; розвиток виробничих територій; розвиток рекреаційного потенціалу; регулювання господарської діяльності в межах зон санітарної охорони водозаборів.

- Цілі «Покращення» призначені для якнайскорішого вирішення актуальних екологічних проблем, зафіксованих на території громади. Деякі ділянки ріллі вражені ерозією, подальше їх інтенсивне використання призведе до деградації ґрунтів на таких землях – для них пропонується заліснення або створення захисних лісосмуг.

*Зокрема передбачається покращення:* поліпшення стану ландшафтів що зазнають негативного впливу; подолання негативних наслідків підтоплення; відновлення деградованих ландшафтів на порушених ділянках; покращення стану порушених земель; відновлення природних біотопів у агроландшафтах з урахуванням еколого-технологічних обмежень землеробства; консервація деградованих земель.

**Конфлікти природокористування.** Екологічні конфлікти проявляються у всіх сферах суспільства, в тому числі господарських взаємин людини і природи. За аналізом сучасного використання території Вінницької МТГ можна виділити наступні загрози природокористування:

- відсутність рішень щодо збалансованої ландшафтної структури території проковує подальше ускладнення її господарського використання, а отже і її екологічну стабільність;

- розміщення виробничих територій без визначеної програми дій провокує територіальні конфлікти у населених пунктах, обмежує їх подальший збалансований містобудівний розвиток;
- нормативний розвиток інженерних мереж та комунікацій, об'єктів соціальної сфери, направлений на збалансований розвиток населених пунктів, формування комфортного середовища проживання;
- підвищення викидів забруднюючих речовин в оточуюче середовище відбувається внаслідок виробничої діяльності, незадовільного стану дорожнього покриття, і як наслідок – їх підвищеної концентрації в межах ґрунтового покриву СЗЗ та придорожніх смуг;
- значна відсутність централізованої каналізації житлового фонду та об'єктів соціальної сфери сільських населених пунктів призводить до негативного комплексного впливу на довкілля, особливо на стан здоров'я населення через забруднення питної води та погіршення її якості;
- практична відсутність дощової каналізації в межах сільських населених пунктів провокує міграцію забруднювачів по визначеній території до водних об'єктів. Зливові потоки за таких умов є чинниками площинної ерозії та локального підтоплення;
- не вирішеність питань благоустрою території сільських населених пунктів спричиняє забруднення ґрунтів та ґрунтових вод, погіршує їх екологічний стан;
- наявність промислових об'єктів із їх нормативними СЗЗ ускладнює господарське використання території щодо умов та обмежень;

## 5.6. ОБМЕЖЕННЯ У ВИКОРИСТАННІ ЗЕМЕЛЬНИХ ДІЛЯНОК

### 5.6.1. Існуючі обмеження у використанні земель

За існуючим станом обмеження у використанні земель регламентуються наявною системою планувальних обмежень, що визначаються санітарним, екологічним та природоохоронним законодавством України, іншими нормативними документами.

Обмеження щодо СЗЗ, санітарних розривів та відстаней визначається ДСП 173-96 "Державні санітарні правила планування та забудови населених пунктів".

Екологічні обмеження, щодо зон санітарної охорони джерел водопостачання, водоохоронних зон та прибережних захисних смуг визначаються Законом України "Про курорти", Водним та Земельним Кодексами України.

Щодо обмежень по об'єктам ПЗФ, їх охоронних зон; визначаються відповідно Законів України "Про ПЗФ України", та "Про екологічну мережу України".

Обмеження щодо розвитку інженерних мереж та комунікацій (відстані) визначаються діючими ДБН, іншими нормами та правилами.

За існуючим станом обмеження по території населених пунктів МТГ приведені в таблиці.

До питання екологічної безпеки відноситься наявність планувальних обмежень по системі населених пунктів МТГ.

### Селище Десна

Площа населеного пункту – 62,79 га. Існуюче населення – 1272 осіб.

Назва об'єкту	Нормативна СЗЗ (м)	Нормативний документ *	Примітка
СЗЗ залізниці	100,0	ДСП 173-96 (п.5.20)	Постійно
Комунально-складська зона	100,0	-/- (додаток 4)	Постійно
Малий паливний склад	50,0	-/- (додаток 4)	Постійно (за умови роботи складу)
Виробнича територія	50,0	-/- (додаток 4)	Постійно (за умови функціонування)
Каналізаційна насосна станція	20,0	ДБН Б.2.2-12:2019 (додаток И.3)	Постійно
Охоронні зони ЛЕП (в обидві сторони від крайньої підвіски): 10 кВ;-35 кВ, 110 кВ	10,0, 15,0, 20,0	Постанови КМУ 04.03.1997 № 209 (п.5). ПЕУ (таблиця 2.5.32)	Постійно
Об'єкти ПЗФ	Відсутні	Закон "Про ПЗФ України"	В межі селища відсутні
Водні об'єкти	-	-	В межі селища відсутні

Ґрунтовий покрив в межі селища представлений чорноземами опідзоленими та слабо реградованими. За природним станом, дані ґрунти відносяться до високого рівня якості.

### Село Вінницькі Хутори

Площа населеного пункту – 868,5 га. Існуюче населення – 7342осіб.

Назва об'єкту	Нормативна СЗЗ (м)	Нормативний документ *	Примітка
Кладовище (діюче)	300,0	ДсанПіН 2.2.2.028-99	Постійно
Кладовища (закриті)	100,0	-//-	Постійно
Виробництва 4 кл.	100,0	ДСП 173-96 (додаток 4)	Постійно (за умов роботи)
Виробництва 5 кл.	50,0	-//-	-//-
Складські виробничі комплекси	50,0	-//-	Постійно (за умови роботи складу)
Складські с/г комплекси	50,0	-//-	-//-
Склади оптової торгівлі	50,0	-//-	-//-
АЗС (діючі)	50,0	-//-	Постійно (за умови роботи об'єкту)
СТО (діючі)	50,0	-//-	-//-
АТП (вантаж. авто)	100,0	-//-	-//-
Гілка залізниці "Вінниця-Гайворон" (за межею села)	100,0	-//-	Постійно
Об'єкти інженерної інфраструктури (ГРП; ШРП; Т/П)	10,0 – 15,0	ДБН Б.2.2-12:2019 (додаток. "К")	Постійно
Охоронна зона магістрального газопроводу	150,0	Постанова КМУ 16.11.2002 р, № 1747	Постійно
Артезіанські свердловини (1-а ЗСО)	50,0	Постанова КМУ 18.12.1998 р, № 2024	Постійно
Об'єкти ПЗФ	-	Закон "Про ПЗФ України"	В межах села об'єкти відсутні
Охоронні зони ЛЕП ( в обидві сторони від крайньої підвіски): 10 кВ; 35 кВ, 110 кВ	10,0, 15,0, 20,0 (відповідно)	Постанова КМУ 04.03.1997 № 209 (п.5). ПЕУ (табл. 2.5.32)	Постійно
Водоохоронна зона Прибережні захисні смуги	За існуючим станом не визначені		
Протипожежні відстані до лісових масивів (хвойні, листяні)	100,0 – 20,0	ДБН Б,2.2-12:2019 (п.15.24)	Постійно
Сполучна територія Бузького екологічного коридору	Врахування режиму використання	Закон "Про екологічну мережу України"	Постійно (для врахування)

Ґрунтовий покрив в межі села представлений темно-сірими опідзоленими ґрунтами та чорноземами опідзоленими. За природним станом, дані ґрунти відносяться до високого рівня якості.

### Село Щітки

Площа населеного пункту – 378,5 га. Існуюче населення – 1279 осіб.

Назва об'єкту	Нормативна СЗЗ (м)	Нормативний документ *	Примітка
Кладовище діюче	300,0	ДсанПіН 2.2.2.028-99	Постійно до закриття
ПП "АРТ-ВК" (техобслуговування, склади)	50,0	ДСП 173-96 (додаток 4)	Постійно (за умови роботи)
ТОВ "Ольгополь" (зберігання с/г продукції)	50,0	-/- (додаток 4)	Постійно (за умови роботи)
Артезіанська свердловина	30,0	Постанова КМУ № 2024 18.12.1998 р.	Постійно
Охоронні зони ЛЕП (в обидві сторони від крайньої підвіски): 10 кВ	10,0	Постанова КМУ 04.03.1997 № 209 (п.5). ПЕУ (таблиця 2.5.32)	Постійно
Об'єкти ПЗФ	-	Закон "Про ПЗФ України"	В межах населеного пункту відсутні
Водоохоронна зона Прибережні захисні смуги	За існуючим станом не визначені		
Галицько-Слобожанський субширотний екологічний коридор	Входять села Писарівка та Щітки.	Схема екомережі Вінницької області	Постійно (затверджена ОР 14.02.2012 р, №282)

Грунтовий покрив в межі села представлений чорноземами опідзоленими та слабо реградованими. За природним станом, дані ґрунти відносяться до високого рівня якості.

### Село Писарівка

Площа населеного пункту – 112,0 га. Існуюче населення – 1586 осіб.

Назва об'єкту	Нормативна СЗЗ (м)	Нормативний документ*	Примітка
Кладовище діюче	300,0	ДсанПіН 2.2.2.028-99	Постійно до закриття
Кладовища закриті	50,0	-/-	Постійно
Комунально-складська зона	50,0	ДСП 173-96	Постійно (за умови функціонування)
Виробнича територія	50,0	-/-	Постійно (за умови функціонування)
Артезіанська свердловина	30,0	Постанова КМУ №2024 18.12.1998.	Постійно
Охоронні зони ЛЕП (в обидві сторони від крайньої підвіски): 10 кВ	10,0	Постанова КМУ 04.03.1997 № 209 (п.5). ПЕУ (таблиця 2.5.32)	Постійно

Назва об'єкту	Нормативна СЗЗ (м)	Нормативний документ*	Примітка
Об'єкти ПЗФ	-	Закон "Про ПЗФ України"	В межах населеного пункту відсутні
Водоохоронна зона Прибережні захисні смуги	За існуючим станом не визначені		
Галицько-Слобожанський субширотний екологічний коридор	Входять села Писарівка та Щітки.	Схема екомережі Вінницької області	Постійно (затверджена ОР 14.02.2012 №282)

Ґрунтовий покрив в межі села представлений чорноземами опідзоленими та слабо реградованими. За природним станом, дані ґрунти відносяться до високого рівня якості.

### Село Стадниця

Площа населеного пункту – 363,0 га. Існуюче населення – 1397 осіб.

Назва об'єкту	Нормативна СЗЗ (м)	Нормативний документ	Примітка
Кладовище діюче	300,0	ДсанПіН 2.2.2.028-99	Постійно до закриття
Кладовища закриті	100,0	-//-	Постійно
Виробнича зона 5 кл.	50,0	ДСП 173-96 (додаток 4)	Постійно (за умови функціонування)
Артезіанська свердловина	30,0	Постанова КМУ № 2024 18.12.1998 р.	Постійно
Охоронні зони ЛЕП (в обидві сторони від крайньої підвіски):- 10 кВ	10,0	Постанови КМУ 04.03.1997 № 209 (п.5). ПЕУ (таблиця 2.5.32)	Постійно
Об'єкти ПЗФ	-	Закон "Про ПЗФ України"	В межі населеного пункту відсутні
Водоохоронна зона Прибережні захисні смуги р. Безіменна	За існуючим станом не визначені		
Протипожежні відстані до лісових масивів (мішані/листяні)	50,0 – 20,0	ДБН Б,2.2-12:2019 (п.15.2.4)	Постійно

Ґрунтовий покрив в межі села представлений чорноземами опідзоленими та слабо реградованими. За природним станом, дані ґрунти відносяться до високого рівня якості.

### Село Гавришівка

Площа населеного пункту – 416,5 га. Існуюче населення – 1847 осіб.

Назва об'єкту	Нормативна СЗЗ (м)	Нормативний документ *	Примітка
Кладовище за межами села (діюче)	300,0	ДсанПіН 2.2.2.028-99	Постійно до закриття (100,0 м)
Кладовища закриті (2 одиниці)	100,0	-//-	Постійно
Підприємство по ремонту та тех. обслуговуванню с/г машин	100,0	ДСП 173-96 (додаток 5)	Постійно (за умови роботи підприємства)
Склади по зберіганню та переробці с/г продукції	50,0	-//- (додаток 5)	Постійно (за умови роботи підприємства)
Підприємство по переробці с/г продукції	50,0	-//- (додаток 5)	Постійно (за умови роботи підприємства)
Артезіанська свердловина	50,0	Постанови КМУ № 2024 18.12.1998 р.	Постійно (зона сан. охорони)
Об'єкти ПЗФ	Відсутні	Закон "Про ПЗФ України"	В межі населеного пункту відсутні
Водоохоронна зона Прибережні захисні смуги	За існуючим станом не визначені		

Ґрунтовий покрив в межі села представлений темно-сірими ґрунтами та чорноземами опідзоленими. За природним станом, дані ґрунти відносяться до середнього рівня якості

Окрім того, Гавришівка знаходиться в межі впливу роботи КП «Аеропорт Вінниця». За умов роботи даного об'єкту створюються обмеження щодо акустичного впливу на прилеглу територію, та регламентація забудови у визначених зонах забудови.

Відповідно виконаній роботі «Науково-дослідним центром екологічних проблем аеропортів – 2006 року» щодо "Карти зони обмеження забудови і зони громадської безпеки для аеродрому аеропорту Вінниця ", визначені рівні акустичного впливу на прилеглу територію села Гавришівка (>75 дБА) не поширюються. Із урахуванням висотності забудови даного населеного пункту зона обмеження забудови на територію села не поширюється.

### Село Великі Крушлинці

Площа населеного пункту – 281,62 га. Існуюче населення – 1064 осіб.

Назва об'єкту	Нормативна СЗЗ (м)	Нормативний документ *	Примітка
Кладовище по вул. М. Грушевського – 1,1 га. (закрите)	100,0	ДсанПіН 2.2.2.028-99	Постійно
Кладовище по вул. Б. Хмельницького – 1,0 га (закрите)	100,0	-//-	Постійно
Кладовище у північній частині села (діюче)	300,0	-//-	Постійно до закриття (100 м)
Господарське подвір'я	50,0	ДСП 173-96 (додаток - 5).	Із можливою зміною
Об'єкти ПЗФ	-	Закон "Про ПЗФ України"	В межі села відсутні
Охоронні зони ЛЕП ( в обидві сторони від крайньої підвіски): - 10 кВ; - 110 кВ	10,0 метрів 20,0 метрів	Постанови КМУ 04.03.1997 № 209 (п.5). ПЕУ (таблиця 2.5.32)	Постійно
Водоохоронна зона Прибережні захисні смуги	за існуючим станом не визначені		

В межі села ґрунтовий покрив представлений чорноземами опідзоленими та лучно-чорноземними ґрунтами різного механічного складу. За природним станом, дані ґрунти відносяться до високої якості.

### Село Малі Крушлинці

Площа населеного пункту – 598,0 га. Існуюче населення – 1820 осіб.

Назва об'єкту	Нормативна СЗЗ (м)	Нормативний документ *	Примітка
С/г підприємство (тварин. ферма)	100,0	ДСП 173-96 (додаток 4)	Не діюче. Резервна ділянка
Машинно-тракторний парк	100,0	-//- (додаток 5)	Із можливою зміною
С/г підприємство (склад, переробка)	100,0	-//- (додаток 5)	Із можливою зміною
Кладовище по вул. Коцюбинського (закрите)	100,0	ДсанПіН 2.2.2.028-99	Постійно
Кладовище по вул. Л. Ратушної (закрите)	100,0	-//-	Постійно
Кладовище по вул. Л. Українки (закрите)	100,0	-//-	Постійно
Кладовище по вул. Приозерна (діюче)	300,0	-//-	Постійно до закриття (100,0 м)

Назва об'єкту	Нормативна СЗЗ (м)	Нормативний документ *	Примітка
Охоронні зони ЛЕП ( в обидві сторони від крайньої підвіски): - 10 кВ	10,0 метрів	Постанова КМУ 04.03.1997 № 209 (п.5). ПЕУ (таблиця 2.5.32)	Постійно
Артезіанська свердловина	50,0 метрів	Постанова КМУ 18.12.1998 р, № 2024	Постійно (зона сан. охорони)
Об'єкти ПЗФ	-	Закон "Про ПЗФ України"	В межах села об'єкти відсутні
Водоохоронна зона Прибережні захисні смуги	За існуючим станом не визначені		

В межі села ґрунтовий покрив представлений чорноземами опідзоленими та лучно-чорноземними ґрунтами різного механічного складу. За природним станом, дані ґрунти відносяться до високої якості.

В цілому, система планувальних обмежень, що регламентує проектне рішення, представлена санітарно-захисними зонами, санітарними розривами, та відстанями від об'єктів і мереж інженерної інфраструктури, природоохоронними територіями. При прийнятті проектних рішень враховуються існуючі та перспективні планувальні обмеження, та режими господарської діяльності в їх межах.

**Режимоутворюючі об'єкти, які обумовлюють відповідні обмеження.** До них відносяться об'єкти промислово-виробничого комплексу, транспорту, комунального господарства (водопостачання, водовідведення), сільськогосподарського виробництва, інженерної інфраструктури (електропостачання, теплопостачання, газопостачання, транспорту).

### Частина III. ОГРУНТУВАННЯ ПРОЕКТНИХ РІШЕНЬ.

#### 5.15. ЛАНДШАФТНЕ ПЛАНУВАННЯ

##### 5.15.1. Оцінка стану довкілля, природних умов та ресурсів

Даний розділ базується на оцінці стану довкілля та проектних рішень щодо покращення ландшафтної структури території Вінницької МТГ. Зокрема передбачається врахування:

**Значення ґрунтів за родючістю.** Це – один із ключових ландшафтно-планувальних критеріїв для розроблення та обґрунтування планувальних рішень території громади оскільки земельні ресурси є її основним активом. Значення ґрунтів за родючістю:

- *Чорноземи опідзолені.* Потужність гумусового горизонту в даних ґрунтах складає 35-45 см. Він добре поширений в межах орного шару. Вміст гумусу досить високий 2,2-3,5%. Необхідною умовою для підвищення родючості ґрунтів є їх помірне вапнування. Дані ґрунти придатні під всі с/г культури, але найбільш придатні для плодових насаджень оскільки містять значні запаси фосфору в нижніх шарах ґрунту.
- *Темно-сірі опідзолені.* Їх походження пов'язане з поширенням у минулому лісів та трав'яного покриву. Вони сформовані на лесових породах із потужністю гумусованого горизонту, 28-35 см. Вміст гумусу досягає 2,5-3,2%. Кислотність даних ґрунтів порівняно висока, що потребує застосування гіпсування та відповідного агротехнічного обробітку. Придатні для вирощування с/г культур. Їх поширення досить обмежене.
- *Ясно-сірі опідзолені.* Поширені на підвищених добре дренованих територіях. Мають короткий гумусовий горизонт, 15-20 см. Опідзолення має прямий вплив на їх фізико-хімічні властивості. Вміст гумусу складає біля 1,2-2,0%, із глибиною профілю різко знижується. Реакція ґрунтового розчину, кисла. При обробітку потребують проведення агрохімічних заходів, та покращення їх механічного складу. Придатні для вирощування с/г культур.
- *Сірі опідзолені (із їх відмінами).* Мають широке поширення, переважно на підвищених ділянках. Історично сформовані в межах поширення лісової рослинності. Глибина гумусованого горизонту незначна, 25-30 см. Для них характерне скороченість профілю і велика щільність ілювіального горизонту (важкі для обробітку). Вміст гумусу не перевищує 1,7%. Мають високу кислотність. Через недостатній вміст гумусу і процесів вимивання, мають обмежену агрономічну цінність. Потребують проведення комплексу агротехнічних заходів, покращення їх фізико-механічних характеристик. За природною родючістю відносяться до сприятливих для ведення с/г виробництва.

- *Лучні легкосуглинкові ґрунти.* Обмежене поширення в межах схилово-заплавних територій місцевих потічків. Мають потужний гумусовий горизонт, до 40-70 см. Вміст гумусу до 4,1-4,7%. Мають низьку гідролітичну кислотність. За природним станом відносяться до категорії, родючі.

Переважає більшість цих ґрунтів відноситься до категорії кормових угідь які потребують поверхневого поліпшення. Ефективно використовуються під вирощування овочевих культур. За природним станом відносяться до категорії, родючі

В цілому ґрунтовий покрив МТГ за категорією родючості ґрунтів можна визначити:

- висока – ґрунти добре забезпечені поживними речовинами, оптимальні реакції рН ґрунтового розчину. Сприятливі для ведення товарного с/г виробництва без значних додаткових заходів.
- середня – достатня забезпеченість ґрунтів елементами живлення й продуктивною вологою. Головний чинник зниження якості – змиття гумусних горизонтів, але вона не є критичною для території громади;
- низька – низька забезпеченість елементами живлення, незадовільні реакція рН ґрунтового розчину, водно-повітряний і тепловий режим. Ступінь змиття верхніх горизонтів ґрунтів (в межі громади незначні території).

Рекомендується подальше використання ґрунтів МТГ з урахуванням особливостей кожної відміни, систематичне здійснення заходів спрямованих на підвищення їх родючості, широке впровадження агротехнічних заходів, піднесення загального рівня ландшафтної культури землеробства, що дає можливість значно підвищити продуктивність с/г території громади.

**Повітряного простору.** За комплексним індексом забруднення атмосферного повітря (ІЗА) загальний рівень забруднення по м. Вінниці становив 6,7 одиниць і характеризувався, як підвищений, що характерно для більшості міст України.

Для населених пунктів громади ІЗА складає менше 5 одиниць – низький.

Таким чином загальний "ІЗА" (індекс забруднення атмосфери) по місту та громаді є динамічним, і характеризує територію громади від низького (сільські населені пункти – менше 5 одиниць), до підвищеного (м. Вінниця – 6,7) рівня забруднення повітря.

Для поліпшення стану повітря МТГ по виробничим підприємствам передбачається проведення технічного оновлення виробничих процесів, що дозволить значно поліпшити їх екологічний стан (ДБН Б.2.2-12:2019, п.14.11.2 «Планування та забудова територій»). Окрім того, по магістральним вулицям населених пунктів, рахується за доцільне проведення їх технічної реконструкції із покращенням дорожнього полотна, та збільшення пропускної здатності (зелених режимів руху). Із урахуванням проектних рішень щодо розвитку транспортної мережі, житлової та громадської забудови, об'єктів соціального призначення, рекреації, благоустрою та озеленення, погіршення екологічного стану території МТГ - не прогнозується.

**Водного простору.** Більша частина поселень громади знаходиться на плакорних та помірно схилових поверхнях території із формуванням поверхневого стоку. Вододільні басейни у ландшафтно-геохімічному відношенні є залежними від вододільних поверхонь, що займають вищі гіпсометричні положення. Основні впливи на якість вод мають місцевий характер, пов'язані зі специфікою господарського користування території громади. Наявність розвиненої річкової мережі із системою штучно створених ставків позитивно впливає на сельбище середовище громад та перспективу їх розвитку.

Загальний аналіз екологічного стану поверхневого водного басейну - задовільний. Відхиленні від нормативних показників пов'язані із частковою відсутністю зливової каналізації та організації відведення поверхневого стоку із території міста. Подальше вирішення даного питання базується на повному охопленні території громади розвитком дощової каналізації, реконструкцією очисних споруд. Реалізація проектних заходів щодо реконструкції та модернізації інженерних мереж водопостачання та каналізування, технологічного оновлення очисних споруд направлена на повне забезпечення населених пунктів системою водопостачання та водовідведення. Надані містобудівні графічні пропозиції щодо визначення меж ПЗС водних об'єктів направлені на поліпшенні їх екологічного стану. За умови повної реалізації проектних рішень, даний фактор прямої негативної дії на водні об'єкти - не створює.

**Природно-кліматичні умови.** Значення ландшафтів території Вінницької МТГ громади для формування комфортного локального клімату оцінено на основі виділення ділянок земної поверхні з однорідними властивостями кліматичних характеристик і властивостями рельєфу. Таким чином змодельовані умови для визначення значимих для підтримки комфортного місцевого клімату і оцінювання якості повітря. На території МТГ виділяються такі «кліматопи»:

Клімато <sup>1</sup>	Характеристика та значення для підтримки комфортності місцевого клімату
1. Міський	Зміна всіх кліматичних елементів у порівнянні з відкритим простором, обмежений повітрообмін, утворення теплового острова на поверхнях із домінуванням штучних покриттів, інтенсивний ефект теплового острова у внутрішній частині багатоповерхової забудови, низька вологість, порушення вітрових потоків, забруднення повітря. Необхідні спеціальні заходи для підвищення комфортності клімату
2. Сільський	Перехідний між міським і відкритим кліматопами. Досить виражений добовий хід температури і вологості, дещо ускладнений повітрообмін через забудову.
3. Виробничої забудови	Можлива зміна кліматичних елементів порівняно з відкритим простором, утворення теплового острова, низька вологість, порушення вітрових потоків, обмежений повітрообмін, порівняно значне забруднення повітря
4. Транспортних мереж	Екстремальний добовий температурний цикл, сухий, відкритий вітрам, повітропровід
5. Зелені зони у населених пунктах	Локально ефективна зона компенсації клімату у населених пунктах, повітря прохолодніше і вологіше по відношенню до навколишнього забудованого середовища, ефект повітрообміну, у парках та зелених зонах спостерігаються виражені щоденні коливання температури та вологості. Високе значення для підтримки комфортності
6. Багаторічних деревних насаджень	Місцево ефективна зона компенсації клімату, повітря прохолодніше і вологіше по відношенню до навколишнього забудованого середовища, ефект повітрообміну, спостерігаються виражені щоденні коливання температури та вологості. Високе значення для підтримки комфортності
7. Відкритих просторів.	Сильно виражений добовий цикл температури та вологості, відкритий вітровим потокам, продукування свіжого повітря. Високе значення для підтримки комфортності
8. Водойми	У зоні берега ефект теплового балансування, висока вологість, відкритий вітровим потокам. Високе значення для підтримки комфортності.
9. Лісовий	Сильно зменшений щоденний цикл температури та вологості, продукування свіжого / холодного повітря. Забезпечує реалізацію функції фільтрації пилу та шкідливих газів, підвищуючи тим самим якість повітря на прилеглих забудованих територіях. Високе значення для підтримки комфортності

За існуючим станом, кліматичні умови щодо планувальної організації території Вінницької МТГ, сприятливі для містобудівної діяльності. Містобудівні обмеження по даному фактору відсутні.

**Мінерально-сировинні ресурси.** В межах Вінницької МТГ родовища будівельних матеріалів, що знаходяться на обліку – відсутні. В межах територій суміжного впливу наявні прояви місцевих родовищ будівельних матеріалів:

<sup>1</sup> Примітка. Клімато<sup>1</sup> - поєднання фізичних і хімічних характеристик повітряного або водного середовища, істотних для організмів, що населяють це середовище. Клімато<sup>1</sup> задає в довгостроковому масштабі основні фізичні характеристики існування тварин і рослин, визначаючи коло організмів, які можуть існувати в даній екосистемі

- «Сабарівське». Камінь будівельний. Розташоване в 1,0 км Пд.Зх. від с.Сабарів. Не розробляється, не має подальшої перспективи.
- «Стрижавське». Камінь будівельний. Розташоване у 7-ми кілометрах на Пн. від м. Вінниці. Не розробляється, не має подальшої перспективи.
- «Бохоницьке». Пісок будівельний. Розташоване на віддалі 3,0 кілометрів Пд.Зх. від м. Вінниці. Не розроблялось, не має подальшої перспективи.

Оглядова характеристика родовищ будівельних корисних копалин, що є елементом ландшафтної структури МТГ потребує кадастрової переоцінки запасів та наукових рекомендацій щодо їх подальшого використання на підставі розробки спеціалізованого геологічного проекту. За існуючим станом їх розробка не передбачається.

**Об'єкти лісового фонду.** За матеріалами лісовпорядкування 2021 року, в межах Вінницької МТГ лісовий фонд представлений лісами ДП "Вінницький райагроліс", загальною площею 402,8 га., зокрема: м. Вінниця – 72,6 га; Стадницька (колишня с/р) – 287,9 га; Писарівська (колишня с/р) – 42,3 га .

В межах даних лісів наявні мисливські угіддя, загальною площею 330,2 га.

У даному проекті, об'єкти лісового фонду розглядаються як важлива складова ландшафтної структури території громади, що має широку перспективу рекреаційного використання для розвитку короточасного відпочинку, що і передбачається даним проектом. В межах даного лісового фонду об'єкти ПЗФ відсутні.

**Об'єкти водного фонду.** Поверхневі води Вінницької МТГ представлені природними та штучними водними об'єктами. Загальна протяжність річкової мережі в межах МТГ складає 103,1 км. Система ставків, що знаходяться на обліку, найбільш поширена для міста Вінниці. Кількість ставків 35 одиниць, загальна площа водного дзеркала 103,0 га. Водні об'єкти виконують екостабілізуючу роль в системі ландшафтів, та потребують свого подальшого упорядкування. Відповідно вимог ДБН Б.2.2-12:2019 "Планування та забудова територій" (пункт 12.9) - "при створенні нових і реконструкції існуючих ставків і водойм на території населених пунктів якість води в них повинна відповідати санітарним нормам відповідно до їх використання. У водоймах необхідно забезпечити періодичність обміну води за літньо-осінній період залежно від площі дзеркала води і характеру використання, що і передбачається даним проектом.

**Водно-болотні угіддя.** Представлені заплавами ділянками річкової мережі по системі Південного Бугу та малих річок загальною протяжністю 103,1 км. В межах МТГ водно-болотні угіддя не мають природоохоронного статусу. Дані території виконують екостабілізаційну роль в системі ландшафтів, та потребують охорони щодо їх ландшафтного значення.

**Природоохоронні території та об'єкти.** Об'єкти ПЗФ є складовою екологічної мережі МТГ та її ландшафтної структури. Зокрема, в межах м. Вінниці наявні 12 об'єктів загальною площею 176,97 га, (2 об'єкти загальнодержавного значення; 10 об'єктів місцевого значення), що складає 1,6% від площі міста.

В межах сільських населених пунктів, об'єкти ПЗФ відсутні. Природоохоронні території представлені системою визначених водоохоронних зон та їх складовою – прибережними захисними смугами річкової системи, що графічно відображені на "Схемі планувальних обмежень".

**Оцінка привабливості ландшафтів.** В основу оцінювання образу ландшафтів покладено аналіз просторів однорідних за поєднанням природних і штучно створених елементів, а також просторів за подібними ознаками. Під час оцінювання важливими є збереженість сучасних ландшафтів у природному стану: ліси із природною рослинністю; різноманіття лісової рослинності; розчленований рельєф. Штучно створені елементи ландшафту: сади, лісосмуги, ставки - розглядаються як менш значимі. Враховується також фактор суміжності, наскільки вони естетично привабливі для панорамного огляду місцевості.

При оцінюванні привабливості ландшафтів враховані складові природного і антропогенного походження, які негативно впливають на візуальне сприйняття ландшафту: лінії електропередач, будівлі промислового призначення, інженерні споруди та інші чинники які призводять до зниження його якості і створюють перешкоди для відпочинку. Врахована можливість організації відпочинку як для місцевого, так і не місцевого населення. Також вивчалась можливість привабливості території для організації дачних поселень, розвитку зеленого туризму, місць відпочинку вихідного дня. Також проаналізовані можливості подальшого розвитку щодо зон стаціонарної рекреації направлені на залучення значних потоків рекреантів.

Для оцінки ландшафтів для відпочинку та туризму використана 3-ступенева шкала значення:

- з високим, для рекреації загальнодержавного і регіонального рівнів;
- з середнім, для окремої громади в рекреаційних послугах;
- з низьким, для відпочинку і рекреації місцевого населення.

### 5.15.2. Загрози та конфлікти природокористування

**Зони забруднення та деградації компонентів довкілля.** В межах громади в більших масштабах, ніж по території області відбувається значне навантаження на поверхневі та підземні води, значна кількість викидів в атмосферне повітря, нагромадження відходів, деградація ґрунтів. Дія зазначених чинників посилюється внаслідок високого рівня сільськогосподарського освоєння території громади. Промислові підприємства здійснюють значний вплив на компоненти навколишнього природного середовища. Зокрема в межах міста наявні біля 213 промислових підприємств, що знаходяться на обласному статистичному обліку, та 5 об'єктів в межах сільських населених пунктів.

**Повітря.** До забруднювачів довкілля МТГ відноситься діяльність промислових та пересувних джерел, із сумарними викидами – 19,3 тис. т/рік. Основна частка припадає на пересувні джерела – 85% (16,4 тис. т/рік), від загальної суми викидів. Основними стаціонарними забруднювачами повітря залишаються підприємства енергетики, сільського господарства, переробної промисловості, транспорту. За даними ДУ «Вінницький обласний лабораторний центр МОЗ України» лише 6,9 % проб повітря (помірні показники), відібраних у міських та сільських поселеннях, не відповідали вимогам за вмістом забруднюючих речовин. Зростання середніх і максимальних концентрацій та сполук забруднюючих речовин відбувається за рахунок викидів щорічно зростаючої кількості автотранспорту.

За комплексним індексом забруднення атмосферного повітря (ІЗА) загальний рівень забруднення по м. Вінниці становив 6,7 одиниць і характеризувався, як підвищений, що характерно для більшості міст України. Для населених пунктів громади ІЗА складає менше 5 одиниць – низький.

Таким чином загальний "ІЗА" (індекс забруднення атмосфери) по місту та громаді є динамічним, і характеризує територію громади від низького (сільські населені пункти – менше 5 одиниць), до підвищеного (м. Вінниця – 6,7) рівня забруднення повітря.

**Водний басейн.** Гідрологічна мережа МТГ представлена річками басейну Південного Бугу. Мережа річок і струмків досить густа. На 1 км<sup>2</sup> площі припадає 0,77 км річок. Стік Південного Бугу в межі міста зрегульований Сабарівським водосховищем. Річки МТГ мають змішане живлення, переважно дощовими (біля 51%), талими сніговими (23%) та підземними (26%) водами. Стік малих річок громади зрегульований значною кількістю малих місцевих ставків.

За інформацією БУВР, якість води річок впродовж останніх років залишається стабільною, без суттєвих змін і в цілому задовільною.

Сфера водопостачання МТГ характеризується тим, що основним джерелом питної води є річка Південний Буг. Стан річки визначається сильним антропогенним навантаженням. Скид недостатньо очищених стічних та зливових (талих) вод негативно впливає на гідрохімічний стан водойм. Про це свідчать моніторингові дані, порівняльні характеристики гідрохімічного стану води у створах вище та нижче скидів з очисних споруд.

Контроль за якістю питної води в межах МТГ здійснює "Обласний центр контролю та профілактики хвороб МОЗ України". За результатами досліджень встановлено, що вода у 95 % випадків відповідає вимогам ДСанПіНу 2.2.4-171-10 «Гігієнічні вимоги до питної, призначеної для споживання людиною». У 5% зареєстровані відхилення по загальній жорсткості. Вміст радіонуклідів в межах норми. За результатами щоденного моніторингу, ситуація з забезпеченням питною водою є контрольованою та стабільною.

**Проблеми збереження та відновлення навколишнього природного середовища.** Визначаються рівнем техногенного навантаження на територію Вінницької МТГ. Загальна площа МТГ складає 255,45 км<sup>2</sup>, населенням 387,0 тис. осіб, в тому числі відповідно по м. Вінниця – 113,2 км<sup>2</sup>, населенням 369,4 тис. осіб. В межах сільських населених пунктів проживає біля 16,3 тис. осіб. По даному фактору територія населених пунктів громади зазнає значного тиску великого міста Вінниці, яке розташоване умовно в центрі меж громади.

Характерною рисою природокористування в межах громади є високий рівень її сільськогосподарського освоєння. Землі сіножатей, пасовищ та багаторічних насаджень порушені внаслідок домінування розораних земель. Землі оздоровчого та рекреаційного призначення займають незначну частку території громади.

**Екологічна безпека.** Потенційний вплив на територію МТГ здійснюють виробничі об'єкти, в першу чергу великого м. Вінниці. Зокрема в межах міста наявні біля 213 промислових підприємств, що знаходяться на обласному статистичному обліку, та 5 об'єктів в межах сільських населених пунктів.

Першочерговість природоохоронних заходів визначаються Програмою економічного і соціального розвитку Вінницької області та здійснюється у відповідності до розроблених регіональних програм, зокрема і для Вінницької МТГ.

**Конфлікти природокористування.** Екологічні конфлікти проявляються у всіх сферах суспільства, в тому числі господарських взаємин людини і природи. За аналізом сучасного використання території Вінницької МТГ можна виділити наступні загрози природокористування:

- відсутність рішень щодо збалансованої ландшафтної структури території провокує подальше ускладнення її господарського використання, а отже і її екологічну стабільність;
- розміщення виробничих територій без визначеної програми дій провокує територіальні конфлікти у населених пунктах, обмежує їх подальший збалансований містобудівний розвиток;
- нормативний розвиток інженерних мереж та комунікацій, об'єктів соціальної сфери, направлений на збалансований розвиток населених пунктів, формування комфортного середовища проживання;

- підвищення викидів забруднюючих речовин в оточуюче середовище відбувається внаслідок виробничої діяльності, незадовільного стану дорожнього покриття, і як наслідок – їх підвищеної концентрації в межах ґрунтового покриву СЗЗ та придорожніх смуг;
- значна відсутність централізованої каналізації житлового фонду та об'єктів соціальної сфери сільських населених пунктів призводить до негативного комплексного впливу на довкілля, особливо на стан здоров'я населення через забруднення питної води та погіршення її якості;
- практична відсутність дощової каналізації в межах сільських населених пунктів провокує міграцію забруднювачів по визначеній території до водних об'єктів. Зливові потоки за таких умов є чинниками площинної ерозії та локального підтоплення;
- не вирішеність питань благоустрою території сільських населених пунктів спричиняє забруднення ґрунтів та ґрунтових вод, погіршує їх екологічний стан;
- наявність промислових об'єктів із їх нормативними СЗЗ ускладнює господарське використання території щодо умов та обмежень;

Визначені конфлікти природокористування є основою для організації Ландшафтного плану території Вінницької МТГ.

### 5.15.3. Цілі та заходи з охорони довкілля і його компонентів

**Цілі охорони.** Природоохоронні цілі Ландшафтного плану, відповідно до змісту дій, розподілені на чотири категорії - Підтримка; Збереження; Розвиток; Покращення, що і відображено на схемі "Ландшафтний план".

- Цілі «Підтримки» спрямовані на найбільш цінні ландшафти з високим рівнем біорізноманіття; ландшафти, які є цінними для забезпечення стабільного водного режиму, є чутливими до впливів, а також характеризуються високим рівнем біорізноманіття.

*Зокрема підлягають охороні:* об'єкти ПЗФ; охорона та збереження видів та оселищ флори та фауни в межах об'єктів Смарагдової мережі України; охорона та підтримка водних об'єктів; підтримка цінних біотопів, збереження їх у природному або наближеному до природного стану, в тому числі – лісових біотопів, деревно-чагарникових в межах населених пунктів; трав'яних біотопів; болотних біотопів.

Охорона та збереження біорізноманіття, еколого-орієнтовне природокористування в межах структурних елементів регіональної екомережі передбачається із дотриманням її складових – Галицько-Слобожанського національного субширотного екокоридору та його буферних зон, зон потенційної ренатуралізації, національних природних ядер, національних субмеридіональних коридорів, регіональних центрів біорізноманіття.

- Цілі «Збереження» спрямовані на ландшафти, які нині задіяні у господарстві або виконують підтримувальні функції (запобігання ерозії, підтримка біорізноманіття, тощо) відповідно до свого функціонального високого значення: рілля, сади, ліси. Щодо них рекомендоване збереження поточного використання для підтримки їхніх функцій.

*Зокрема передбачається збереження:* існуючого ступеню озеленення, комфортності клімату садибної забудови, та образу сільських ландшафтів; підтримка спеціально культивованих біотопів; збереження поточного використання багаторічних насаджень; збереження землеробства з особливою увагою щодо врахування еколого-технологічних обмежень господарської діяльності.

- Цілі «Розвитку» визначені для ландшафтів, які мають значний потенціал до забезпечення певних потреб, але потребують впровадження заходів для зростання функціональної значимості. Наприклад, привабливі для відпочинку і туризму ландшафти слід забезпечити інфраструктурою, здійснити заходи для залучення і зацікавлення рекреантів. Слід впровадити заходи із зростання частки лучної або лісової рослинності у чутливих до ерозії агроландшафтах; ліси із нетиповою рослинністю слід адаптувати до природних умов. Важливо забезпечити створення зелених насаджень обмеженого користування в санітарно-захисних зонах підприємств, особливо для запобігання поширення шуму.

*Зокрема передбачається розвиток:* антропогенних лісів; створення зелених насаджень санітарно-захисних зон; розвиток виробничих територій; розвиток рекреаційного потенціалу; регулювання господарської діяльності в межах зон санітарної охорони водозаборів.

- Цілі «Покращення» призначені для якнайскорішого вирішення актуальних екологічних проблем, зафіксованих на території громади. Деякі ділянки ріллі вражені ерозією, подальше їх інтенсивне використання призведе до деградації ґрунтів на таких землях – для них пропонується заліснення або створення захисних лісосмуг.

*Зокрема передбачається покращення:* поліпшення стану ландшафтів що зазнають негативного впливу; подолання негативних наслідків підтоплення; відновлення деградованих ландшафтів на порушених ділянках; покращення стану порушених земель; відновлення природних біотопів у агроландшафтах з урахуванням еколого-технологічних обмежень землеробства; консервація деградованих земель.

**Відтворення та покращення стану довкілля і його компонентів.** Обґрунтування довгострокової стратегії планування й забудови території Вінницької МТГ для забезпечення її сталого – соціально, економічно і екологічно збалансованого розвитку базується на основі Комплексного ландшафтного аналізу конкурентних переваг та факторів обмеження розвитку території. Територіальна громада має сприятливі передумови для подальшого соціально-економічного та містобудівного розвитку із урахуванням її ландшафтно-ї структури. Зокрема передбачається:

### 1. Підтримка цінних ландшафтів.

Деталізація цілей	Характеристика ареалів відповідно цілям	Заходи
Підтримка ландшафтних комплексів заплав, що є складовими екологічної мережі.	Цінні лісові, трав'яні та болотні біотопи у заплавах малих річок. Потенційно-складові екологічної мережі.	Запобігання засміченню, розчищення, створення водоохоронних зон, підтримка цінних заплавних біотопів, підтримка природного стоку річок. Запобігання забрудненню та евтрофізації водойм методом підтримки і створенням лісових і трав'яних біотопів на схилі ділянках.
Підтримка цінних біотопів збережених у природному або наближеному до природного стану.	Лісові, трав'яні, болотні біотопи які мають високий рівень збереженості та забезпечують високий рівень біорізноманіття. Виконують функції місцевого клімату і високої якості повітря, буферності щодо забруднювачів. Потенційно-складові екологічної мережі.	<u>Лісові біотопи</u> – контроль інвазійних видів; видалення самосіву чужорідних дерев та чагарників; протипожежні заходи. <u>Чагарникові біотопи</u> – підтримка цілісності біотопів. <u>Трав'яні біотопи</u> – випас, сінокосіння, видалення самосіву дерев та чагарників не властивих цим угрупованням. Контроль за поширенням інвазійних видів рослин. <u>Болотні біотопи</u> – забезпечення збереження водного режиму.

<b>Деталізація цілей</b>	<b>Характеристика ареалів відповідно цілям</b>	<b>Заходи</b>
Підтримка високого ступеня озеленення і комфортності клімату.	Комплекси біотопів забудованих територій; житлових кварталів населених місць.	Запобігання зменшенню зелених зон, створення нових зелених зон для підтримки комфортного клімату сприятливого для мешканців. Розвиток паркової фауни, полегшення їх міграції. Охорона їх від транспортного впливу, мінімізація забруднення довкілля.
Підтримка особливих декоративних культивованих біотопів.	Кладовища	Дотримання СЗЗ. Контроль за поширенням інвазійних видів рослин, ландшафтних рубок. Підтримання структури насаджень шляхом видалення самосіву чагарників.
Контроль стану ґрунтів	Ландшафти із високою чутливістю ґрунтів і ґрунтових вод до хімічного забруднення.	Постійний контроль до вмісту забруднення. Охорона від виснажливого подальшого використання.

## 2. Збереження сталого використання ландшафтів.

<b>Деталізація цілей</b>	<b>Характеристика ареалів відповідно цілям</b>	<b>Заходи</b>
Збереження поточного використання під багаторічні насадження на ґрунтах високої якості	Біотопи просапних культур, фруктових садів. Такі біотопи важливі для позитивного впливу на суміжні урбанізовані території та агроландшафти.	Підтримка сталого функціонування, контроль інвазійних та аборигенних інвазійних рослин.
Стале екологічно орієнтоване сільськогосподарське використання агроландшафтів із якісними ґрунтами.	Ландшафти із домінуванням сільськогосподарських культур, відкриті широкі простори що займають межиріччя.	Підтримка сталого функціонування, контроль інвазійних та аборигенних рослин. Підтримка традиційного органічного землеробства.
Стале, екологічно орієнтоване сільськогосподарське використання ландшафтів із якісними ґрунтами, які можуть піддаватися водній ерозії.	Ландшафти із домінуванням сільськогосподарських культур, відкритих широких просторів, що займають широкі і похили схили із ґрунтами що мають середній ступінь чутливості до водної ерозії.	Підтримка сталого функціонування із особливою увагою до збереження та розвитку лісосмуг, смуг лучно-степової рослинності. Контроль інвазійних та аборигенних рослин. Підтримка традиційного органічного землеробства.

### 3. Розвиток ландшафтів.

Деталізація цілей	Характеристика ареалів відповідно цілям	Заходи
Розвиток території для використання рекреаційного потенціалу	Лісові масиви.	Облаштування інфраструктури для рекреаційного використання, організація відпочинку наближеного до природи. Контроль за рекреаційним навантаженням з метою запобігання деградації чутливих ландшафтів.
Створення зелених рекреаційних зон	Відкриті простори серед забудови, зайняті переважно агроугіддями на більш зволжених ділянках у заплавах малих річок із луговою рослинністю.	Створення зелених зон в районах забудови, облаштування парків та скверів.
Розвиток антропогенних лісів.	Штучні насадження які часто є нестабільні. Поступово змінюються в напрямку утворення властивих регіону природних рослинних угруповань. В інших випадках чужорідні види можуть виявляти тенденцію до захоплення нових територій, у такому разі доцільною є ліквідація насаджень інтродуцентів.	Збереження лісосмуг, розвиток насаджень до стану природних біотопів.
Запобігання деградації цінних земель	Ділянки ріллі із високо значимими ґрунтами що зазнають розмиву і змиву внаслідок водної ерозії.	Суцільне залісення або створення захисних лісосмуг.

### 4. Покращення стану ландшафтів

Деталізація цілей	Характеристика ареалів відповідно цілям	Заходи
Покращення стану міських та сільських територій	Багатоповерхова забудова у населеному пункті.	Запобігання перегріву поверхні (теплові острови) – створення додаткового озеленення та формування відкритих просторів для підтримки локального клімату
Покращення стану територій із домінуванням штучних покриттів	Ділянки із штучним твердим покриттям у межах і поза межами населених пунктів (дорожні покриття, виробничі території)	Впровадження заходів для запобігання перегрівання поверхні, утримання вологи, полегшення міграції представників фауни, мінімізація ризику загибелі тварин від транспортних засобів.

Деталізація цілей	Характеристика ареалів відповідно цілям	Заходи
Відновлення деградованих ландшафтів після завершення рекультивації порушених ділянок.	Антропогенне порушені ділянки та відвали без рослинності.	Здійснення заходів із ренатуралізації порушеного ландшафту. Проведення залісення, залуження порушених ділянок.
Покращення стану порушених земель у межах населених пунктів.	Рудеральні біотопи на місці зритих земель	Покращення стану ділянок, видалення інвазійних видів рослинності.

Викладені цілі та заходи щодо екологічно орієнтованого використання території мають дієве значення щодо формування об'ємно-просторової структури населених пунктів МТГ із урахуванням особливостей природного ландшафту як фактору екологічної стабільності території.

**Досягнення екологічної безпеки.** Вирішення даного питання передбачається за рахунок екологізації виробничих процесів щодо подальшого розвитку: промисловості та підприємництва; будівництва; споживчого ринку; розвитку аграрного сектору; транспорту; рекреації та туризму; благоустрою територій; охорона навколишнього природного середовища; розвиток інженерних мереж та комунікацій.

За основу оцінки були відібрані екологічні індикатори моніторингу наслідків реалізації проекту «Комплексний план просторового розвитку Вінницької МТГ».

#### Екологічні індикатори розвитку

Екологічний індикатор	Визначення	Джерело	Критерій досягнення цілей
Якість повітря по громаді.	Показники згідно Постанові КМУ № 827 від 14.08.2019 р.	Автоматичні станції моніторингу.	Якість повітря в межах норми по кожному населеному пункту.
Обсяг викидів парникових газів	Відповідно Закону України "Про засади моніторингу, звітності та верифікації викидів парникових газів".	Статистична звітність відповідно зазначеного Закону.	Відповідно по поточних значень цілей
Глобальний індикатор – усереднений рівень пилу в атмосферному повітрі населених пунктів.	Показники РМ	Автоматичні станції моніторингу	Рівень пилу в межах норми
Індикатор – обсяг викидів у атмосферне повітря забруднюючих речовин, % до рівня 2019 р.	Обсяг викидів у повітря за компонентами.	Статистична звітність суб'єктів господарювання.	Відповідно до встановлених значень індикатору.

Екологічний індикатор	Визначення	Джерело	Критерій досягнення цілей
Індикатор – частка безпечно очищених стічних вод.	Частка скидів забруднених та недостатньо очищених стічних вод у водні об'єкти у загальному обсязі скидів (%).	Статистична звітність суб'єктів господарювання.	Відповідно до встановленого значення індикатору.
Аналіз проб взятих з централізованої мережі та криниць громадського користування.	Показники згідно ДСанПіН 2.2.4-171-10 «Гігієнічні вимоги до питної води призначеної для споживання людиною».	Щоквартальний аналіз проб води із джерел централізованого водопостачання.	Якість води в межах норми по кожній із взятих проб.
Якість поверхневих вод.	Показники нормативів ЕБВО від 30.07.2012 р.	Щорічний аналіз проб води із відповідних поверхневих водних об'єктів.	Якість води в межах норми по кожній із проб.
Індикатор ЦСР – частка сільського населення яке має доступ до покращених умов (%).	Кількість сільського населення, що використовує каналізаційні системи із очищенням стічних вод, поділена на загальну кількість населення громади.	Статистична звітність суб'єктів господарювання.	Відповідно до значень індикатору встановлених ЦСР.
Кількість порушень режиму прибережно-захисних смуг водних об'єктів.	Показники, причини, наслідки	Статистична звітність контролюючих органів, звернення громадян.	Не більше ніж в минулому звітному періоді.
Кількість порушень режиму зон санітарної охорони джерел питного водопостачання.	Показники, причини, наслідки.	Статистична звітність контролюючих органів, звернення громадян.	Не більше ніж в минулому звітному періоді.
Індикатор-пропорція озелених територій в громаді.	Площа фактичних озелених територій поділена на площу території громади (площа фактично озелених територій визначається індексом – густа багаторічна рослинність)	Дані дистанційного зондування землі, інформація про площу території громади.	Відповідно до значень індикатору встановлених ЦСР.
Індикатор ЦСР – пропорція територій ПЗФ в громаді.	Площа фактично озелених територій поділена на площу території громади.	Дані земельного кадастру	Відповідно до значень індикатору встановлених ЦСР.

Екологічний індикатор	Визначення	Джерело	Критерій досягнення цілей
Загальний обсяг утворення ТПВ	Обсяг утворення твердих побутових відходів класифікованих згідно Державного класифікатора відходів.	Статистична звітність суб'єктів господарювання (форма №1 – ТПВ).	Відповідно до значень індикатору встановлених ЦСР.
Глобальний індикатор ЦСР – рівень переробки відходів.	Обсяг ТПВ, що спрямований на повторне використання та перероблення поділений на загальний обсяг утворення ТПВ.	Статистична звітність суб'єктів господарювання (форма №1 – ТПВ).	Відповідно до значень індикатору встановлених ЦСР
Обсяг утворення небезпечних відходів.	Обсяг утворення небезпечних відходів 1–3 класу небезпеки.	Статистична звітність суб'єктів господарювання (форма №1 – ТПВ).	Не більше ніж в попередньому звітному періоді.
Індикатор ЦСР- частка сільськогосподарських угідь під органічним виробництвом у загальній площі сільськогосподарських угідь.	% с/г угідь під органічним виробництвом у загальній площі с/г угідь.	Статистична звітність - облік посівних площ.	Не менше ніж у минулому звітному періоді.
Площа орних земель (рілля) та їх частка у загальній площі території, сільськогосподарських угідь.	Площа рілля та її частка у загальній площі с/г угідь.	За даними відділу земельних ресурсів Вінницької МТГ щодо інвентаризації земель громади	Щорічне ведення моніторингу.
Площа відновлених земель та екосистем, площа рекультивованих земель та земель на яких проводяться заходи із консервації.	Їх частка у загальній площі с/г угідь	За даними відділу земельних ресурсів Вінницької МТГ щодо інвентаризації земель громади	Щорічне ведення моніторингу
Площа територій національної екологічної мережі.	Частка від площі громади.	За результатами розробки Схеми екомережі громади, яка уточнить положення екомережі Вінницької області.	Після затвердження Схеми екомережі – не менше ніж в минулому звітному періоді.
Кількість територій та об'єктів ПЗФ у загальній площі громади.	Частка від площі громади.	За даними відділу охорони довкілля Вінницької МТГ щодо їх інвентаризації	Не менше ніж в минулому звітному періоді.
Здійснення стратегічної екологічної оцінки під час розробки проектів містобудівної документації по системі об'єктів МТГ.	Відсоток містобудівної документації по об'єктам МТГ.	За даними відповідного підрозділу Вінницької МТГ що уповноважений зберігати інформацію щодо процедури SEO, ДДП.	100 % за звітний період.

Екологічні індикатори розвитку є основним інструментом досягнення екологічної безпеки території МТГ. Вибрані належним чином показники можуть не тільки відображати основні тенденції, але й сприяти аналізу причин та наслідків екологічної обстановки, що склалася. Також дозволяють спостерігати за ходом здійснення та ефективністю екологічної політики в межах громади. В залежності від ролі показника в оцінці конкретного питання показники класифікуються за схемою:

- рушійні сили – соціально-економічні фактори та види діяльності, що посилюють або зменшують навантаження на довкілля;
- тиск – пряме антропогенне навантаження на довкілля, що здійснюється через викиди та скиди забруднюючих речовин, використання природних ресурсів;
- стан – відносяться до поточного стану та тенденцій змін навколишнього середовища, що включають також параметри якості основних складових довкілля;
- вплив – наслідки зміни довкілля для здоров'я населення, наслідки для природи та біорізноманіття.

Реагування – конкретні дії, що спрямовані на вирішення екологічних проблем.

У цілому даний Проект не передбачає рішень, що мають негативний вплив на довкілля. Досягнення екологічної безпеки ґрунтуються на впливах, оцінених у досвіді діяльності в подібних умовах щодо усунення негативних наслідків, тоді як детальні заходи повинні розглядатися в кожному конкретному випадку під час реалізації проектних рішень

#### **Забезпечення сталого використання та відтворення природних ресурсів.**

Це таке використання, яке враховує як природні закономірності відтворення так і недопущення настання незворотних наслідків для довкілля. Стале використання передбачає:

- облік природних ресурсів.
- планування використання природних ресурсів та їх відтворення.
- наукове обґрунтування їх залучення до господарського обороту.
- дотримання екологічних вимог під час їх використання.

В основу контроль покладені проектні рішення «Комплексного плану просторового розвитку території Вінницької МТГ», зокрема Ландшафтний план

Контроль за сталим, збалансованим використанням природних ресурсів здійснюється органом місцевого самоврядування, у даному випадку Вінницькою МТГ.

**Врахування структурних елементів екомережі.** Передбачається відповідно до розроблених регіональних і місцевих схем та програм розвитку екомережі, а також відповідні таким цілям заходи, включаючи врахування пропозицій щодо запропонованих рішень розвитку ландшафтів, ділянок заліснення, ренатуралізації та відновлення водно-болотних, лучних, степових та інших цінних природних екосистем. Визначені конкретизовані заходи відображені у проектних рішеннях за складовими проекту "Комплексний план просторового розвитку Вінницької МТГ".

**Управління річковими басейнами.** Поверхневі води Вінницької МТГ представлені природними, істотно зміненими та штучними водними об'єктами. Річки значною мірою за регульовані ставками. Водні об'єкти, розташовані у межах громади, згідно з сучасним гідрографічним та водогосподарським районуваннями України, що розроблені відповідно до вимог Водної рамкової директиви ЄС, належать до району басейну Південного Бугу.

Більша частина поселень громади знаходиться на плакорних та помірно схилових поверхнях території із формуванням поверхневого стоку. Вододільні басейни у ландшафтно-геохімічному відношенні є залежними від вододільних поверхонь, що займають вищі гіпсометричні положення. Основні впливи на якість вод мають місцевий характер, пов'язані зі специфікою господарського користування території громади. Наявність розвинутої річкової мережі із системою штучно створених ставків позитивно впливає на сельбище середовище громад та перспективу їх розвитку.

**Розвиток системи моніторингу.** Відповідно Постанови КМУ від 16.12.2020 №1272 «Про затвердження Порядку здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення», Замовник роботи проводить щорічний Моніторинг наслідків реалізації містобудівної документації, що є комплексним процесом проведення якого є невід'ємною складовою своєчасного забезпечення та контролю міського середовища системами інженерної інфраструктури, об'єктами побутового та соціального обслуговування населення, благоустрою території, що відповідно впливає на якість довкілля та комфортність проживання. Для проведення моніторингу наведені основні чинники (елементи факторного аналізу), що потребують уваги та контролю по визначеним показникам. Для здійснення контролю запропоновані необхідні заходи для моніторингу впливів під час реалізації Замовником документа державного планування. Моніторинг даних впливів можливо здійснювати за наступними показниками:

- частка створення зелених насаджень загального користування від загальної площі населеного пункту (га; %);
- частка ділянок по створенню рекреаційних зон, що мають необхідний рівень ландшафтного упорядкування та благоустрою від загальної площі населеного пункту (га; %);
- площа встановлених прибережних захисних смуг водотоків та водойм з винесенням їх меж в натуру та ландшафтним благоустроєм (га);

- площа створених зелених насаджень спеціального призначення, шумозахисне озеленення, озеленення санітарно-захисних зон (га);
- обсяг стічних вод задіяних в системах оборотного водопостачання (м<sup>3</sup>/рік);
- обсяг стічних вод від житлово-комунального сектору (м<sup>3</sup>/рік);
- обсяг утворених відходів (т/рік);
- обсяг відсортованих вторинних ресурсів, частка від загального обсягу утворених відходів, частка від загальної кількості (т/рік; %);
- розвиток меж та споруд системи дощової каналізації (од/рік);
- обсяг викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних та пересувних джерел викидів (тонн/рік);
- реконструкція вулично-дорожньої мережі міста (км/рік);
- кількість ділянок на яких реалізовані заходи з інженерної підготовки та захисту території (га/рік);
- кількість проб стану атмосферного повітря середньодобових та максимальних разових концентрацій забруднюючих речовин у повітрі з перевищенням відповідних ГДК ( % від загальної кількості проб/місяць, проб/рік);
- кількість проб якості питної води з централізованих та децентралізованих джерел водопостачання, що не відповідають встановленим санітарним нормам (% від загальної кількості проб/день, проб/місяць, проб/рік);
- контроль динаміки захворювання населення за основними класами хвороб, причини та наслідки (осіб/рік);
- інші показники щодо розвитку житлово-громадської забудови; соціальної сфери; транспорту; розвитку інженерних мереж та комунікацій; інженерного захисту території.

**Містобудівні заходи щодо ведення моніторингу.** Для забезпечення санітарно-гігієнічних умов на території існуючої та проектної житлової та прирівняної до неї забудови пропонується, скорочення СЗЗ промислово-комунальних підприємств, нормативні параметри яких не витримуються, методом їх зменшення до мінімальних розмірів шляхом розроблення проектів по скороченню СЗЗ. Проекти організації СЗЗ зі скороченням нормативних параметрів мають бути погоджені і затверджені "Державною службою з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів".

*Щодо планувальних обмежень:*

- впровадження новітніх технологій виробничого і санітарно-технічного устаткування, що забезпечує максимальне уловлювання, утилізацію чи знешкодження викидів забруднюючих речовин в атмосферу;

- планувальна реорганізація території підприємств з метою раціонального взаємного розташування основних виробничих і допоміжних будівель на промислових майданчиках, з метою запобігання забруднення суміжних сельбищних та рекреаційних зон;
- розробка проектів організації СЗЗ при розміщенні нових та реконструкції існуючих виробничо-комунальних підприємств;
- дотримання параметрів обмежень, визначених санітарними нормами та екологічним законодавством, при будівництві об'єктів та мереж інженерної інфраструктури;
- дотримання СЗЗ при будівництві очисних споруд зливової каналізації;
- врахування запропонованих ділянок щодо встановлення прибережних захисних смуг водойм при виконання заходів з інженерної підготовки території;
- відповідно до СанПіН 2.2.2.028-99 (п. 3.12, примітка1) «Гігієнічні вимоги щодо облаштування і утримання кладовищ в населених пунктах України», в умовах міської забудови, яка склалася, рішення щодо реконструкції і капітального ремонту житлових та громадських будинків, розміщення нових об'єктів, що примикають до закритих кладовищ, приймаються за погодженням з місцевими органами державного санітарного нагляду залежно від природних умов (рельєф місцевості, гідрологія) і ступеня інженерного обладнання території;
- містобудівне освоєння перспективних ділянок житлової та громадської забудови на стадії послідувочої розробки детального плану території слід проводити з урахуванням існуючих та перспективних нормативних параметрів СЗЗ та санітарних розривів від суміжних існуючих та перспективних промислово-комунальних ділянок, та при необхідності виконувати інженерно-планувальні заходи для скорочення СЗЗ; розміщення будівель і споруд слід планувати з урахуванням охоронних зон інженерних мереж та інших планувальних обмежень.

Для охорони повітря:

- виконання всіма підприємствами, установами та організаціями умов діяльності та заходів зі скорочення викидів, викладених в дозволах на викиди забруднюючих речовин у повітря стаціонарними джерелами;
- запровадження підприємствами, установами та організаціями, що мають стаціонарні джерела викидів забруднюючих речовин у повітря, заходів щодо зменшення обсягів викидів забруднюючих речовин та парникових газів у повітря і зменшення впливу фізичних факторів впливу на довкілля;
- здійснювати замовником роботи моніторингу впливу підприємств на оточуючу сельбищну зону, забезпечувати виконання інструментально-лабораторних вимірювань параметрів викидів забруднюючих речовин стаціонарних і пересувних джерел та ефективності роботи пилогазоочисного обладнання;

- здійснювати контроль за обсягом і складом забруднюючих речовин, що викидаються в повітря, і рівнями фізичного впливу та вести їх постійний облік;
- здійснювати контроль за проектуванням, будівництвом і експлуатацією споруд, устаткування та апаратури для очищення газопилового потоку від забруднюючих речовин і зниження впливу фізичних та біологічних факторів; оснащення їх засобами вимірювальної техніки, необхідними для постійного контролю за ефективністю очищення, дотриманням нормативів гранично допустимих викидів забруднюючих речовин і рівнів впливу фізичних та біологічних факторів;
- розробка проектів організації скорочення санітарно-захисних зон промислово-комунальних підприємств та здійснення заходів щодо їх благоустрою та озеленення;
- органам контролюючої та дозвільної системи в сфері охорони навколишнього природного середовища та забезпечення санітарно-гігієнічного благополуччя населення здійснювати регулювання розміщення нових виробничих цехів або підприємств, регулювання нарощування виробничих потужностей існуючих підприємств, контроль зміни їх виробничої діяльності;
- створення нових магістральних вулиць з метою раціональної організації руху транспорту; подальший розвиток вулично-дорожньої мережі, будівництво нових вулиць з сучасними технічними параметрами та реконструкція існуючих; обмеження в'їзду автотранспорту у рекреаційні та природоохоронні зони;
- для існуючих АЗС, СТО, гаражів, автостоянок забезпечити дотримання санітарних розривів та відстаней відповідно до вимог ДСП № 173-96;
- проведення ремонтно-будівельних робіт вулиць і доріг, поліпшення якості дорожнього покриття;
- недопущення спалення сухої рослинності та опалого листя на території населеного пункту;
- створення та проведення реконструкції вуличних насаджень вздовж вулиць для захисту від шуму та загазованості на ділянках житлової та прирівняної до неї забудови;
- розвиток системи теплогазопостачання (проведення реконструкції існуючих джерел із застосуванням прогресивних технологій і сучасних теплогенераторів децентралізованих систем опалення);
- популяризація велосипедного транспорту та будівництво велосипедних доріжок.

Для охорони та раціонального використання водних ресурсів:

- забезпечення обмеження господарської діяльності та встановлення дієвого контролю за дотриманням норм природокористування в межах прибережних захисних смуг (ПЗС) відповідно до вимог чинного законодавства;

- проведення комплексу заходів щодо благоустрою та захисту водойм з організацією та благоустроєм рекреаційних зон;
- проведення паспортизації водних об'єктів;
- з метою захисту підземних вод необхідно виконати інвентаризацію та тампонаж недіючих свердловин;
- дотримання режимів використання поясів зони санітарної охорони для джерел централізованого водопостачання (Постанова КМУ № 2024 від 18 грудня 1998 р. "Про правовий режим зон санітарної охорони джерел водопостачання" );
- впровадження комплексу заходів щодо екологізації водогосподарського комплексу, реконструкція та розширення мереж централізованого водопостачання та водовідведення з підключенням всіх існуючих та перспективних об'єктів до централізованої системи водопостачання та водовідведення;
- розвиток системи відведення поверхневого стоку з усієї території населеного пункту, будівництво очисних споруд зливової каналізації в проектних місцях випуску стічних вод;
- виконання заходів з інженерної підготовки при освоєнні територій, що зазнають впливу несприятливих природних процесів - регулювання поверхневого стоку, розчистка водойм.

Для охорони ґрунтів:

- ліквідація несанкціонованих звалищ сміття з проведенням санації забруднених ділянок;
- дотримання вимог щодо санітарного очищення території, 100% охоплення перспективних ділянок містобудівного освоєння планово-подвірною санітарною очисткою, подальший розвиток системи роздільного збору твердих побутових відходів та виконання інших заходів щодо поводження з ТПВ;
- створення пунктів прийому небезпечних відходів (відпрацьованих акумуляторних батарей, масел та шин від експлуатації приватного автотранспорту, відпрацьованих ртутних ламп, малої та великогабаритної побутової техніки, інших вторинних ресурсів) з подальшою передачею на спеціалізовані підприємства з їх переробки та знешкодженню;
- бережливе ставлення до родючого шару ґрунтів, які зазнають його механічного зняття, залуження та закріплення його на ділянках поверхневого змиву;
- виконання заходів з інженерної підготовки при освоєнні територій, що зазнають впливу несприятливих природних процесів - регулювання поверхневого стоку, протиерозійні заходи, ліквідація підтоплення.

Зменшення впливу фізичних факторів на довкілля:

Основним джерелом шумового забруднення є автомобільний та залізничний транспорт. Для забезпечення нормативних рівнів шуму на території житлової забудови пропонується:

- від вуличної магістральної мережі на вільних територіях і на ділянках нового освоєння організація протишумового вуличного озеленення в межах "червоних ліній";
- від залізниці на території існуючої житлової забудови, де досягти нормативні рівні шуму за рахунок озеленення неможливо, впровадження конструктивних шумозахисних заходів для першої лінії забудови (шумозахисні екрани);
- для обмеження впливу ліній електропередач (ЛЕП) на суміжні ділянки та об'єкти необхідно дотримуватись охоронних зон (в обидві сторони від осі ЛЕП в залежності від їх напруги).

Ландшафтно-планувальні заходи:

- проведення інвентаризації системи зелених насаджень населеного пункту у відповідності з вимогами п. 6.8 «Правил утримання зелених насаджень міст та інших населених пунктів»;
- формування та догляд за зеленими насадженнями спеціального призначення (санітарно-захисні зони, протишумове озеленення вулиць, автодоріг);
- формування локальних місць рекреаційного використання (скверів, парків, лугопарку) рекреаційних зон з їх благоустроєм та ландшафтною організацією (дендрологічний склад, малі архітектурні форми); догляд та утримання зелених насаджень в здоровому, упорядкованому стані, створення та формування декоративних та стійких до техногенних навантажень насаджень;
- формування насаджень обмеженого використання: озеленення та ландшафтне впорядкування територій рекреаційно-оздоровчих та лікувальних закладів в межах їхнього земельного відводу;
- організація екологічної мережі за рахунок зелених насаджень загального користування, водних об'єктів, їх прибережних захисних смуг тощо, як джерел відновлення і збереження екологічного балансу та забезпечення сталого розвитку території МТГ;
- для оцінки антропогенного впливу на довкілля, прогнозування стану екосистем, досягнення їх екологічної рівноваги, проектом рекомендується створення системи моніторингу навколишнього природного середовища з організацією стаціонарних постів контролю на території сельбищної, рекреаційної зон, та на ділянках впливу виробно-комунальних зон.

Здійснення Замовником щорічного моніторингу впливів, у тому числі на здоров'я населення за визначеними показниками з веденням щорічної звітності дозволить громаді своєчасно виявляти недоліки і порушення, що можуть негативно впливати на комфортність проживання; визначити необхідні заходи по їх усуненню, а також проводити інформування громади про стан реалізації містобудівної документації, поточні ускладнення та прогностичні терміни їх усунення.

## **5.21. ОБМЕЖЕННЯ У ВИКОРИСТАННІ ЗЕМЕЛЬ**

За проектним станом обмеження у використанні земель визначаються відповідно проектних рішень територіального розвитку громади із урахуванням санітарного, екологічного та природоохоронного законодавства України, іншими нормативними документами.

### **5.21.1. Проектні обмеження у використанні земель**

Обмеження у використанні земель регламентуються проектною системою планувальних обмежень. Обмеження щодо СЗЗ, санітарних розривів та відстаней визначається ДСП 173-96 «Державні санітарні правила планування та забудови населених пунктів».

Екологічні обмеження, щодо зон санітарної охорони джерел водопостачання, водоохоронних зон та прибережних захисних смуг визначаються Водним кодексом України, Земельним кодексом України, Законом України «Про курорти»,.

Щодо обмежень по об'єктам ПЗФ, їх охоронних зон; визначаються відповідно Законів України "Про ПЗФ України", та "Про екологічну мережу України".

Обмеження щодо розвитку інженерних мереж та комунікацій (відстані) визначаються ДБН Б.2.2-12:2019 "Планування та забудова територій", іншими нормами та правилами.

Графічне відображення обмежень є на Проектний план та схема проектних обмежень у використанні земель».

В цілому, система обмежень, що регламентує проектне рішення, представлена санітарно-захисними зонами, санітарними розривами, та відстанями від об'єктів і мереж інженерної інфраструктури, природоохоронними територіями. При прийнятті проектних рішень враховуються існуючі та перспективні планувальні обмеження, та режими господарської діяльності в їх межах.

**Режимоутворюючі об'єкти, які обумовлюють відповідні обмеження.** До них відносяться об'єкти промислово-виробничого комплексу, транспорту, комунального господарства (водопостачання, водовідведення), сільськогосподарського виробництва, інженерної інфраструктури (електропостачання, теплопостачання, газопостачання, транспорту).

### **5.22.2. Встановлені обмеження у використанні земель**

**Встановлені обмеження у використанні земель.** Представлені проектними обмеженнями по територіях та населених пунктах Вінницької МТГ.

## Селище Десна

Назва об'єкту	Нормативна СЗЗ (м)	Нормативний документ *	Примітка
СЗЗ залізниці	100,0	ДСП 173-96 (п.5.20)	Постійно
Комунально-складська зона	100,0	-/- (додаток 4)	Постійно
Малий паливний склад	50,0	-/- (додаток 4)	Постійно (за умови роботи складу)
Виробнича територія	50,0	-/- (додаток 4)	Постійно (за умови функціонування)
Каналізаційна насосна станція	20,0	ДБН Б.2.2-12:2019 (додаток И.3)	Постійно
Охоронні зони ЛЕП (в обидві сторони від крайньої підвіски):- 10 кВ; - 35 кВ - 110 кВ	10,0 15,0 20,0	Постанови КМУ 04.03.1997 № 209 (п.5). ПЕУ (таблиця 2.5.32)	Постійно
Об'єкти ПЗФ	Відсутні	Закон "Про ПЗФ України"	В межах населеного пункту відсутні
Водні об'єкти	-	-	В межах населеного пункту відсутні

## Село Вінницькі Хутори

Назва об'єкту	Нормативна СЗЗ (м)	Нормативний документ *	Примітка
Кладовище (діюче)	300,0	ДсанПіН 2.2.2.028-99	Постійно
Кладовища (закриті)	100,0	-/-	Постійно
Виробництва 4 кл.	100,0	ДСП 173-96 (додаток 4)	Постійно (за умов роботи)
Виробництва 5 кл.	50,0	-/-	-/-
Складські виробничі комплекси	50,0	-/-	Постійно (за умови роботи складу)
Складські с/г комплекси	50,0	-/-	-/-
Склади оптової торгівлі	50,0	-/-	-/-
АЗС (діючі)	50,0	-/-	Постійно (за умови роботи об'єкту)
СТО (діючі)	50,0	-/-	-/-

Назва об'єкту	Нормативна СЗЗ (м)	Нормативний документ *	Примітка
АТП (вантаж. авто)	100,0	-/-	-/-
Гілка залізниці «Вінниця-Гайворон» (за межею села)	100,0	-/-	Постійно
Об'єкти інженерної інфраструктури (ГРП; ШРП; Т/П)	10,0 – 15,0	ДБН Б.2.2-12:2019 (додаток. «К»)	Постійно
Охоронна зона магістрального газопроводу	150,0	Постанова КМУ 16.11.2002 №1747	Постійно
Артезіанські свердловини (1-а ЗСО)	50,0	Постанова КМУ 18.12.1998 №2024	Постійно
Очисні споруди (150 м <sup>3</sup> /добу)			
Об'єкти ПЗФ	-	Закон "Про ПЗФ України"	В межах села об'єкти відсутні
Охоронні зони ЛЕП ( в обидві сторони від крайньої підвіски): 10 кВ; - 35 кВ - 110 кВ	10,0 15,0 20,0	Постанова КМУ 04.03.1997 № 209 (п.5). ПЕУ (таблиця 2.5.32)	Постійно
Водоохоронна зона Прибережні захисні смуги	Визначені містобудівною документацією, із графічним відображенням	Постанова КМУ 08.05.1996 №486 ВКУ (ст.88) (містобудівна документація)	Постійно Постійно
Протипожежні відстані до лісових масивів (хвойні, листяні)	100,0 – 20,0	ДБН Б,2.2-12:2019 (п.15.24)	Постійно
Сполучна територія Бузького екологічного коридору	Врахування режиму використання	Закон "Про екологічну мережу України"	Постійно (для врахування)

### Село Щітки

Назва об'єкту	Нормативна СЗЗ (м)	Нормативний документ *	Примітка
Кладовище діюче	300,0	ДсанПіН 2.2.2.028-99	Постійно до закриття
ПП "АРТ-ВК" (техобслуговування, склади)	50,0	ДСП 173-96 (додаток 4)	Постійно (за умови роботи)
ТОВ "Ольгополь" (зберігання с/г продукції)	50,0	-/- (додаток 4)	Постійно (за умови роботи)
Артезіанська свердловина	30,0	Постанова КМУ №2024 18.12.1998	Постійно

Назва об'єкту	Нормативна СЗЗ (м)	Нормативний документ *	Примітка
Очисні споруди (500 м <sup>3</sup> /добу	150,0	ВІОТАЛ	Постійно
Охоронні зони ЛЕП (в обидві сторони від крайньої підвіски): 10 кВ	10,0	Постанова КМУ 04.03.1997 №209 (п.5). ПЕУ (таблиця 2.5.32)	Постійно
Об'єкти ПЗФ	-	Закон "Про ПЗФ України"	В межах населеного пункту відсутні
Водоохоронна зона Прибережні захисні смуги	Визначені містобудівною документацією, із графічним відображенням	Постанова КМУ 08.05.1996 №486. ВКУ (ст.88)	Постійно Постійно
Галицько-Слобожанський субширотний екологічний коридор	Входять села Писарівка та Щітки.	Схема екомережі Вінницької області	Постійно (затверджена ОР 14.02.2012 №282)

### Село Писарівка

Назва об'єкту	Нормативна СЗЗ (м)	Нормативний документ*	Примітка
Кладовище діюче	300,0	ДсанПІН 2.2.2.028-99	Постійно до закриття
Кладовища закриті	50,0	-/-	Постійно
Комунально-складська зона	50,0	ДСП 173-96	Постійно (за умови функціонування)
Виробнича територія	50,0	-/-	Постійно (за умови функціонування)
Артезіанська свердловина	30,0	Постанова КМУ №2024 18.12.1998	Постійно
Очисні споруди (350 м <sup>3</sup> /добу	150,0	ВІОТАЛ	Постійно
Охоронні зони ЛЕП (в обидві сторони від крайньої підвіски): 10 кВ	10,0	Постанови КМУ 04.03.1997 №209 (п.5). ПЕУ (таблиця 2.5.32)	Постійно
Об'єкти ПЗФ	-	Закон "Про ПЗФ України"	В межах населеного пункту відсутні
Водоохоронна зона Прибережні захисні смуги	Визначені містобудівною документацією, із графічним відображенням	Постанова КМУ 08.05.1996 №486 ВКУ (ст.88) (містобудівна документація)	Постійно Постійно
Галицько-Слобожанський субширотний екологічний коридор	Входять села Писарівка та Щітки.	Схема екомережі Вінницької області	Постійно (затверджена ОР 14.02.2012 №282)

### Село Стадниця

Назва об'єкту	Нормативна СЗЗ (м)	Нормативний документ	Примітка
Кладовище діюче	300,0	ДсанПіН 2.2.2.028-99	Постійно до закриття
Кладовища закриті	100,0	-//-	Постійно
Виробнича зона 5 кл.	50,0	ДСП 173-96 (додаток 4)	Постійно (за умови функціонування)
Артезіанська свердловина	30,0	Постанова КМУ №2024 18.12.1998	Постійно
Очисні споруди (1200 м/добу	200,0	ВІОТАЛ	Постійно
Охоронні зони ЛЕП (в обидві сторони від крайньої підвіски): 10 кВ	10,0	Постанови КМУ 04.03.1997 № 209 (п.5). ПЕУ (таблиця 2.5.32)	Постійно
Об'єкти ПЗФ	-	Закон "Про ПЗФ України"	В межах населеного пункту відсутні
Водоохоронна зона Прибережні захисні смуги р. Безіменна	Визначені містобудівною документацією, із графічним відображенням	Постанова КМУ 08.05.1996 №486 ВКУ (ст.88) (містобудівна документація)	Постійно Постійно
Протипожежні відстані до лісових масивів (мішані/листяні)	50,0 – 20,0	ДБН Б,2.2-12:2019 (п.15.2.4)	Постійно

### Село Гаврішівка

Назва об'єкту	Нормативна СЗЗ (м)	Нормативний документ *	Примітка
Кладовище за межами села (діюче)	300,0	ДсанПіН 2.2.2.028-99	Постійно до закриття (100,0 м)
Кладовища закриті (2 одиниці)	100,0	-//-	Постійно
Підприємство по ремонту та тех. обслуговуванню с/г машин	100,0	ДСП 173-96 (додаток 5)	Постійно (за умови роботи підприємства)
Склади по зберіганню та переробці с/г продукції	50,0	-//- (додаток 5)	Постійно (за умови роботи підприємства)
Підприємство по переробці с/г продукції	50,0	-//- (додаток 5)	Постійно (за умови роботи підприємства)
Артезіанська свердловина	50,0	Постанови КМУ № 2024 18.12.1998 р.	Постійно (зона сан. охорони)

Назва об'єкту	Нормативна СЗЗ (м)	Нормативний документ *	Примітка
Очисні споруди (750 м <sup>3</sup> /добу)	200 метрів	ВІОТАЛ	Постійно
Об'єкти ПЗФ	Відсутні	Закон "Про ПЗФ України"	В межі села відсутні
Водоохоронна зона Прибережні захисні смуги (визначені містобудівною документацією)	Визначені містобудівною документацією, із графічним відображенням	Постанова КМУ 08.05.1996 №486 ВКУ (ст.88) (містобудівна документація)	Постійно Постійно

Окрім того, село Гавришівка знаходиться в межах впливу роботи КП «Аеропорт Вінниця». За умов роботи даного об'єкту створюються обмеження щодо акустичного впливу на прилеглу територію, та регламентація забудови у визначених зонах забудови.

Відповідно виконаній роботі «Науково-дослідним центром екологічних проблем аеропортів – 2006 року» щодо "Карти зони обмеження забудови і зони громадської безпеки для аеродрому аеропорту Вінниця ", визначені рівні акустичного впливу на прилеглу територію села Гавришівка (>75 дБА) не поширюються. Із урахуванням висотності забудови даного населеного пункту зона обмеження забудови на територію села не поширюється.

### Село Великі Крушлинці

Назва об'єкту	Нормативна СЗЗ (м)	Нормативний документ *	Примітка
Кладовище по вул. М. Грушевського – 1,1 га (закрите)	100,0	ДсанПін 2.2.2.028-99	Постійно
Кладовище по вул. Б. Хмельницького – 1,0 га (закрите)	100,0	-//-	Постійно
Кладовище у північній частині села (діюче)	300,0	-//-	Постійно до закриття (100 м)
Господарське подвір'я	50,0	ДСП 173-96 (додаток -5).	Із можливою зміною
Об'єкти ПЗФ	-	Закон "Про ПЗФ України"	В межах села відсутні
Охоронні зони ЛЕП ( в обидві сторони від крайньої підвіски):- 10 кВ; - 110 кВ	10,0 метрів 20,0 метрів	Постанови КМУ 04.03.1997 № 209 (п.5). ПЕУ (таблиця 2.5.32)	Постійно
Очисні споруди (600 м <sup>3</sup> /добу)	200,0 метрів	ВІОТАЛ	Постійно

Назва об'єкту	Нормативна СЗЗ (м)	Нормативний документ *	Примітка
Водоохоронна зона Прибережні захисні	Визначені містобудівною документацією, із графічним відображенням.	Постанова КМУ 08.05.1996 №486 ВКУ (ст.88) (містобудівна документація)	Постійно Постійно

### Село Малі Крушлинці

Назва об'єкту	Нормативна СЗЗ (м)	Нормативний документ *	Примітка
С/г підприємство	100,0	ДСП 173-96 (додаток 4)	Не діюче. Резервна ділянка
Ремонтне підприємство	100,0	-/- (додаток 5)	Із можливою зміною
С/г підприємство	100,0	-/- (додаток 5)	Із можливою зміною
Кладовище по вул. Коцюбинського (закрите)	100,0	ДсанПіН 2.2.2.028-99	Постійно
Кладовище по вул. Л. Ратушної (закрите)	100,0	-/-	Постійно
Кладовище по вул. Л. Українки (закрите)	100,0	-/-	Постійно
Кладовище по вул. Приозерна (діюче)	300,0	-/-	Постійно до закриття (100,0 м)
Охоронні зони ЛЕП ( в обидві сторони від крайньої підвіски): 10 кВ	10,0 метрів	Постанова КМУ 04.03.1997 № 209 (п.5). ПЕУ (таблиця 2.5.32)	Постійно
Артезіанська свердловина	50,0 метрів	Постанова КМУ 18.12.1998 р, № 2024	Постійно (зона сан. охорони)
Очисні споруди (750 м <sup>3</sup> /добу)	200,0 метрів	ВІОТАЛ	Постійно
Об'єкти ПЗФ	-	Закон "Про ПЗФ України"	В межах села об'єкти відсутні
Водоохоронна зона Прибережні захисні смуги	Визначені містобудівною документацією, із графічним відображенням	Постанова КМУ 08.05.1996 №486, ВКУ (ст.88) (містобудівна документація)	Постійно Постійно

Примітка. Межі водоохоронної зони та прибережної захисної смуги графічно відображені на "Схемі проектних планувальних обмежень".

**Режимоутворюючі об'єкти, які обумовлюють наявність відповідних обмежень.** Із урахуванням ДБН Б.2.2-12: 2019 "Планування та забудова територій"; ДСП 173-96 "Державні санітарні правила планування та забудови населених пунктів", в даному проекті наводяться загальні вимоги до режиму використання земельних ділянок, по яких проходять інженерні та транспортні комунікації, та до ділянок які потрапляють в санітарно-захисні зони від цих комунікацій, вимоги до експлуатації та проектування інженерних мереж, а також режим використання земельних ділянок, що потрапляють в санітарно-захисні зони від промислових та комунальних підприємств, санітарні розриви, та інші нормативні відстані, що наявні по території МТГ

Загальні вимоги до територій, які потрапляють в зони впливу СЗЗ.

Вимоги до режиму використання земельних ділянок, які потрапляють в СЗЗ, санітарні розриви від інженерно - транспортних комунікацій. Дотримання відстаней щодо експлуатації та проектування інженерних мереж, інші планувальні обмеження.

- СЗЗ підприємств 4-5 класу санітарної класифікації (100 – 50 метрів) представлені промисловими та сільськогосподарськими об'єктами;
- інші виробничі об'єкти відносяться до 5 класу шкідливості із СЗЗ 50,0 метрів.

Відповідно до ДСП 173-96 "Державних санітарних правил планування та забудови населених пунктів" (п.5.4) – промислові та інші об'єкти, що є джерелами забруднення навколишнього середовища хімічними, фізичними та біологічними факторами, при неможливості створення безвідходних технологій повинні відокремлюватись від житлової забудови СЗЗ, та санітарними розривами. СЗЗ слід встановлювати від джерела шкідливості до межі житлової забудови, ділянок громадських установ, будинків і споруд в т. ч. дитячих, навчальних, лікувально-профілактичних установ, закладів соціального забезпечення, спортивних споруд та інших, а також територій парків, скверів та інших об'єктів зеленого будівництва загального користування, ділянок оздоровчих та фізкультурно-спортивних установ, місць відпочинку, садівничих товариств та інших прирівняних до них об'єктів. СЗЗ встановлюються:

- для підприємств з технологічними процесами, які є джерелами забруднення атмосферного повітря;
- для підприємств з технологічними процесами, які є джерелами шуму, ультразвуку, вібрації, електромагнітних випромінювань, іонізуючих випромінювань та інших шкідливих факторів - від будівель, споруд та майданчиків, де встановлено обладнання (агрегати, механізми), що створює ці шкідливості;
- для опалюваних котелень – від димарів та місць зберігання і підготовки палива, джерел шуму;
- для санітарно-технічних споруд та установок комунального призначення, а також сільськогосподарських підприємств – від межі об'єкту.

На зовнішній межі СЗЗ, зверненої до житлової забудови, концентрації та рівні шкідливих факторів не повинні перевищувати їх гігієнічні нормативи (1 ГДК), на межі рекреаційної зони – 0,8 від зазначеного нормативу. Територія СЗЗ не повинна розглядатись як резерв розширення підприємств, сельбищної території і прирівняних до них об'єктів. Основою для встановлення СЗЗ є санітарна класифікація підприємств та об'єктів виробничого і комунального призначення та санітарно-технічних споруд визначена ДСП 173-96 ( дод.4).

Система планувальних обмежень представлена з урахуванням зміни функціонального призначення певних ділянок після реалізації заходів передбачених рішеннями проекту. До планувальних обмежень відносяться: СЗЗ від промислових підприємств і виробництв, санітарно-технічних споруд, об'єктів комунального призначення, які відносяться до 4-5 класу шкідливості, для яких нормативні СЗЗ становлять від 100 до 50 метрів.

Примітка. З метою упорядкування наявних СЗЗ 4-5 кл. шкідливості, проектом визначено за необхідне упорядкування наявних планувальних обмежень від промислових об'єктів на підставі розробки спеціалізованих проектів по зменшенню СЗЗ відповідно вимог ДСП 173-96, (п.5.7).

В межах СЗЗ не можна допускати розміщення нових:

- житлових будинків з прибудинковими територіями, гуртожитків, готелів, будинків для приїжджих;
- дитячих дошкільних закладів, загальноосвітніх шкіл, лікувально-профілактичних та оздоровчих установ загального та спеціального призначення зі стаціонарами;
- спортивних споруд, садів, парків, садівничих товариств;
- джерел водопостачання та їх охоронних зон, водорозбірних споруд та споруд водорозподільної мережі;
- не допускається використання для вирощування сільськогосподарської продукції та худоби на землях СЗЗ підприємств, що забруднюють довкілля високотоксичними речовинами.

У СЗЗ допускається розташування:

- пожежних депо, лазні, пральні, гаражів, складів (крім продовольчих), будівель, управлінь, конструкторські бюро, навчальні заклади, виробничо-технічні училища без гуртожитків, магазини, підприємства громадського харчування, поліклініки, науково-дослідні лабораторії, пов'язані з обслуговуванням даного та прилеглих підприємств;

- приміщення для чергового персоналу по боротьбі з аваріями та добової охорони підприємств, стоянки громадського та індивідуального транспорту, місцеві та транзитні комунікації, ЛЕП, електростанції, газопроводи, свердловини для технічного водопостачання, споруди для підготовки технічної води, КНС, споруди оборотного водопостачання, розсадники рослин для озеленення підприємств та СЗЗ.

Територія СЗЗ має бути розпланованою та упорядкованою. Проекти СЗЗ слід розробляти в комплексі з проектом будівництва (реконструкції) підприємства з першочерговою реалізацією заходів, передбачених у СЗЗ.

#### Санітарні розриви, охоронні зони, та відстані від інженерних комунікацій.

Підприємств IV - V кл. шкідливості (санітарні розриви 100 – 50 метрів) представлені будівельно-монтажними, ремонтно-будівельними, виробничо-транспортними підприємствами, підприємства обслуговування транспорту, харчової промисловості, промислово-складські бази. Вони мають дисперсне розташування по всій території громади. Дана проблема зводить нанівець можливість раціональної планувальної організації території. Вирішується шляхом передислокації вище згаданих об'єктів до промислових та виробничо-складських зон, що і передбачається в проекті (таблиця), обмеження тимчасові та постійні.

#### *В межах охоронних зон магістрального трубопровідного транспорту з їх інфраструктурою забороняється:*

- споруджувати житлові, громадські, садові та дачні будинки;
- розташовувати автозаправні та авто-газозаправні станції і склади паливно-мастильних матеріалів;
- виділяти земельні ділянки для будівництва будь-яких гаражів і автостоянок, садових і дачно-садових товариств та будівництва паралельно трубопроводу автошляхів I-V категорій та залізниць;
- влаштовувати будь-які звалища, виливати розчини кислот, солей та лугів, що спричиняють корозію;
- влаштовувати спортивні майданчики, стадіони, ринки, зупинки громадського транспорту, організовувати будь-які заходи, пов'язані з масовим скупченням людей;
- розбирати і руйнувати водопропускні, берегоукріплювальні, земляні та інші споруди, що захищають об'єкти магістрального трубопровідного транспорту від руйнування, а прилеглу територію і навколишню місцевість від аварійного розливання продукту, який транспортується магістральним трубопроводом;

- переміщувати та руйнувати знаки закріплення магістральних трубопроводів на місцевості, пошкоджувати або руйнувати лінійну частину цих трубопроводів, засоби електрохімічного захисту від корозії, кранове обладнання, засоби технологічного зв'язку і лінійної телемеханіки, інші складові магістральних трубопроводів;
- відчиняти люки, хвіртки і двері не обслуговуваних підсилюючих пунктів кабельного зв'язку, загорож вузлів лінійної арматури, станцій катодного і дренажного захисту, лінійних і оглядових колодязів та інших лінійних споруд, відкривати і закривати запірну арматуру, вимикати і вмикати засоби зв'язку, енергозабезпечення і телемеханіки магістральних трубопроводів та інше.

Для ліній електропередач із їх інфраструктурою встановлюються охоронні і санітарно-захисні зони.

Використання земельних ділянок в охоронних і санітарно-захисних зонах електричних мереж повинно бути письмово узгоджено з власниками цих мереж, державними органами пожежної охорони та санітарного нагляду.

В охоронних напругою до 220 кВ, і санітарно-захисних зонах напругою більше 220 кВ електричних мереж, забороняється:

- будувати житлові, громадські, садові та дачні будинки;
- розташовувати автозаправні станції або сховища паливно-мастильних матеріалів;
- влаштовувати спортивні майданчики для ігор, стадіони, ринки, зупинки громадського транспорту;
- здійснювати зупинки усіх видів транспорту (крім залізничного) в охоронних зонах ліній електропередачі напругою 330 кВ і вище.

В охоронних і санітарно-захисних зонах ЛЕП напругою до 330 кВ включно, якщо затвердженою містобудівною документацією не передбачено іншого виду використання цих земель, дозволяється розміщення виробничих будинків і споруд та колективних гаражів і відкритих стоянок легкових транспортних засобів. При цьому відстань по горизонталі від проекції крайніх проводів при їх найбільшому відхиленні до найближчих частин будинків і споруд, які виступають, повинна бути не менше вказаної в п. 1.2 "Правил безпечної експлуатації електроустановок споживачів "

В охоронних зонах ЛЕП напругою до 220 кВ допускається за технічними умовами власників цих мереж та органів державної пожежної охорони розташування колективних гаражів легкових транспортних засобів, виробничих будинків і споруд, виконаних із вогнетривких матеріалів, та під'їздів до них в межах всієї охоронної зони, в тому числі під проводами ЛЕП. Технічні умови повинні містити вимоги чинних нормативних актів з будівництва, експлуатації, охорони, пожежної та електричної безпеки енергетичних об'єктів.

### Обмеження по розподільчих інженерних мережах

Дані обмеження визначаються відповідно ДБН Б.2.2-12:2019 "Планування та забудова територій" (додаток - И.1). Планомірність і взаємна ув'язка рішень з розвитку інженерних систем здійснюється на основі даного проекту. Проектна документація на будівництво або реконструкцію інженерних комунікацій та споруд, повинна розроблятися з урахуванням повного забезпечення населених пунктів громади сучасними комунальними послугами: каналізацією, водопостачанням, теплопостачанням, електропостачанням, дощовою каналізацією, газифікацією, санітарним очищенням.

Забудовникам, які здійснюють реконструкцію і реставрацію існуючих будівель, забудову кварталів, районів, необхідно керуватися комплексним підходом визначеним в даному проекті щодо інженерного забезпечення, який передбачає реконструкцію інженерних комунікацій і споруд з урахуванням вимог ДБН і методів їх прокладання в умовах реконструкції проїздів, вулиць, набережних, благоустрою парків, скверів.

При прокладанні інженерних комунікацій і розміщенні споруд необхідно враховувати: порядок взаємного розташування нових поряд з існуючими мережами і можливістю подальшого розвитку, максимальне збереження дорожніх покриттів і підвищення рівня благоустрою територій, збереження і надійне функціонування інженерних комунікацій, безпеку експлуатації і можливість проведення ремонтних робіт, максимальне збереження існуючих зелених насаджень.

### Обмеження від транспортних комунікацій і споруд

При новому будівництві або реконструкції існуючої забудови в зоні негативного впливу транспортних засобів на ділянках, що примикають до магістральних вулиць слід застосовувати шумозахисні екрани.

Заїзд до нових квартальних територій рекомендовано здійснювати з бічних проїздів вздовж магістральних вулиць відповідно ДБН В.2.3-5-2001 «Вулиці та дороги населених пунктів» (п.2.3) та вулиць місцевого значення.

Відстані від автостоянок до житлових та громадських будівель слід приймати відповідно ДБН Б.2.2-12:2019 "Планування та забудова територій"

При будівництві житлових і громадських будівель слід передбачити будівництво гаражів підземних чи наземних, вбудованих чи розташованих окремо.

В межах червоних ліній вулиць можливо розміщувати елементи інженерно-транспортної інфраструктури, але не за рахунок ширини проїзної частини.

В межах проїзної частини магістральних вулиць повинна бути заборонена стоянка транспортних засобів.

В зонах садибної забудови зберігання легкових індивідуальних автомобілів повинно здійснюватись на присадибних ділянках, а перед входами до садиби можна організовувати автостоянки, але не за рахунок тротуарів.

Смуги відведення (10-15 метрів). Установлюються для захисту від забруднення, пошкодження, руйнування магістральних міжгосподарських та інших каналів на осушувальних системах, гідротехнічних та гідрометричних споруд (Водний кодекс України, ст.91).

#### Санітарно-захисні зони кладовищ

В СЗЗ від кладовища заборонено користуватися водою з колодязів та підземних джерел. Дані обмеження включаються до містобудівних паспортів відповідних ділянок. Нормативна СЗЗ кладовищ до завершення кладовищного періоду, діючих - 300 метрів; міських закритих із завершеним кладовищним періодом – 50 метрів; в межах сільських населених пунктів із завершеним кладовищним періодом – 100 метрів.

Зменшення нормативної СЗЗ можливе за умови отримання санітарного висновку щодо її скорочення, з урахуванням відпрацьованої частини та забезпечення централізованим водопостачанням та водовідведенням прилеглої території.

#### Ділянки з несприятливими інженерно-геологічними умовами (рельєф, стан ґрунтів, ділянки, що потребують інженерної підготовки для їх забудови)

Межі ділянок з несприятливими інженерно-геологічними умовами визначаються «Схемою інженерної підготовки та благоустрою території розробленою у складі визначеного проекту відповідно вимог ДБН Б.2.2-12:2019 (розділ 12).

Відповідно до планувальної організації території та характеру її використання подальше освоєння, забудова та проведення благоустрою таких ділянок території потребує виконання загальних та спеціальних заходів з інженерної підготовки території, а саме: вертикальне планування та організація відведення дощових та талих вод, інженерний захист від затоплення і підтоплення, підсіпка території, ліквідація заболоченостей, розчищення русел річок, струмків, проведення протиерозійних, протизсувних заходів, рекультивация порушених територій.

Освоєння таких територій виконується відповідно до проектної документації. Перед початком проектування необхідне проведення інженерно-геологічних вишукувань. Умови освоєння ділянок, які потрапляють до цієї категорії, визначаються з урахуванням прогнозу зміни геологічних умов та висновків відповідних інженерних служб. При освоєнні таких ділянок особливо необхідно дотримуватись умови комплексної забудови території та наявності єдиного рішення по інженерній підготовці всієї території під забудову, що виключає прояв ризиків розвитку несприятливих інженерно-геологічних процесів, а також врахування сейсмічності території відповідно класів наслідків відповідальності.

До природоохоронних територій відносяться:

- об'єкти ПЗФ та перспектива їх розвитку, зелені насадження загального користування (парки, сквери, бульвари, лісопарки, лугопарки);
- прибережні захисні смуги водних об'єктів. (за існуючим станом по системі сільських населених пунктів, водоохоронні зони та ПЗС не визначались). В даному проекті вони визначені із графічним відображенням на "Схемі проектних планувальних обмежень". Режим їх використання регламентується дією Водного кодексу України (ст.88-89).

Окрім того, до охоронних територій відносяться зони санітарної охорони ділянок водозабору (свердловин), режим використання яких регламентується постановою Кабінету Міністрів України від 18.01.1998 №2024 «Про правовий режим зон санітарної охорони водних об'єктів».

Зони обмеження забудови. Важливим планувальним обмеженням постійної дії є зони обмеження забудови перехідної поверхні перешкод КП «Аеропорт Вінниця». За існуючим станом спеціалізований проект не розроблявся.

По даному об'єкту планувальні обмеження визначені відповідно ДБН Б.2.2-12:2019 "Планування та забудова територій" (п.14.11.7). Зона обмеження забудови за авіаційним шумом (зона "Г") складає 500 метрів бокової відстані, а торцевої – 2500 метрів. В межах зони "Г" забороняється будівництво будь-яких об'єктів не пов'язаних з діяльністю аеропорту. (ДСП 173-96, додаток 19).

Визначення умов забудови, використання землі і споруд на при аеродромній території здійснюється органами місцевого самоврядування за погодженням з експлуатантом аеродрому та уповноваженим органом з питань цивільної авіації (Державіаслужба, Украерорух).

Система планувальних обмежень від промислово-виробничих територій (за експлікацією основного креслення) визначається нормативними СЗЗ відповідно ДСП 173-96. Дані обмеження можуть знаходитись у динамічному стані відповідно перспективи проведення заходів щодо екологізації технологічних процесів, в тому числі зниження їх нормативних СЗЗ особливо для об'єктів 4-5 класу санітарної класифікації по визначеній процедурі (ДСП 173-96, п.5.7 " останній абзац").

Система планувальних обмежень від комунікаційних об'єктів відноситься до постійного фактору присутності і буде залишатись такою і надалі.

Система планувальних обмежень від природоохоронних територій представлена водоохоронними зонами, ділянками прибережних захисних смуг, об'єктів ПЗФ, зелених насаджень загального користування. Дані території виключаються з громадсько-житлової та промислової забудови і передбачається тільки для природоохоронного та рекреаційного використання.

Таким чином, дані обмеження регламентують функціональне використання території громади, що і враховується проектним рішенням.

Відповідно до вимог Постанови Кабінету Міністрів України від 2 червня 2021 р. №654 та згідно з вимогами Державних будівельних норм Б.2.2-12:2019 «Планування та забудова територій» у рамках роботи над проектом встановлені та враховані в процесі прийняття планувальних рішень містобудівні та історико-культурні обмеження регламенту забудови.

**Червоні лінії.** Відповідно статті 18 «Складові вулиць і доріг міст та інших населених пунктів» Закону України «Про автомобільні дороги» складовими вулиць і доріг міст та інших населених пунктів є: проїзна частина вулиць і доріг, трамвайне полотно, дорожнє покриття, штучні споруди, споруди дорожнього водовідводу, технічні засоби організації дорожнього руху, зупинки міського транспорту, стоянки таксі, тротуари, пішохідні та велосипедні доріжки, зелені насадження, наземні та підземні мережі, майданчики для паркування.

Межі вулиці за її шириною визначаються «червоними лініями». Розташування будь-яких об'єктів, будівель, споруд або їх частин у межах "червоних ліній" вулиці не допускається.

Червоні лінії визначаються «Планом червоних ліній» на підставі рішень містобудівної документації.

**Зелені лінії** обмеження розміщення об'єктів у межах озелених територій загального користування повинні уточнюватися на наступних стадіях проектування (детальні плани територій). Після встановлення меж парків та зелених зон загального користування необхідне віднесення цих ділянок до рекреаційних земель рішенням Вінницької міської ради.

Зелені лінії визначені для зелених насаджень загального користування (парків, скверів, лугопарків, зелених зон), як існуючих, так і проектних.

**Блакитні лінії** – (лінії обмеження висоти та силуету забудови) визначені відповідно науково-проектної документації «Розробка (коригування) історико-архітектурного опорного плану м. Вінниця» (Український державний інститут культурної спадщини, м. Київ, 2021 р.);

Блакитна лінія складається історично і, по можливості, зберігається в процесі реконструкції охоронних територій міста.

У проекті блакитні лінії визначені для кварталів центральної частини міста, на основі розробленого історико-архітектурного опорного плану та регулюватимуть висоту та силует забудови.

Блакитні лінії зазначаються при розробленні детальних планів територій, при виконанні розгортки фасадів вулиць, кварталів.

Відповідно науково-проектної документації «Розробка (коригування) історико-архітектурного опорного плану м. Вінниця» виходячи з класифікації території міста за ступенем історико-культурної цінності визначена така номенклатура територій і зон охорони пам'яток:

- території комплексів пам'яток архітектури, історії, пам'ятки монументального мистецтва національного значення;
- території пам'яток археології;
- охоронні зони пам'яток всіх видів та категорій;
- зони охорони археологічного культурного шару
- зони регулювання забудови;
- зони охоронюваного ландшафту.

Згідно наданої інформації відділом культурної спадщини та дизайну Департаменту архітектури та містобудування Вінницької міської ради території пам'яток культурної спадщини на території громади (крім м. Вінниця) – визначені умовно. Рішення про визначення меж територій пам'ятки та встановлення режиму використання пам'ятки та її території органами охорони культурної спадщини приймаються після занесення пам'ятки до Реєстру за результатами проведених досліджень.

Відповідно до п.12 розділу IV внесення змін до Порядку обліку об'єктів культурної спадщини, затверджених наказом Мінкульту від 27.06.2019 №501, до прийняття рішення про визначення меж території пам'ятки її межі визначаються відповідно до рекомендованих в обліковій документації описів меж або, у разі їх відсутності для пам'яток археології:

- для поселень - 1000 метрів навколо від знахідки фрагменту ділянки археологічного культурного шару, визначеній в обліковій документації;
- для городищ - 500 метрів навколо залишків оборонних споруд (вал, рів) за умови їх фіксації на місцевості;
- для безкурганних могильників - 500 метрів навколо знахідки фрагменту ділянки археологічного культурного шару поховання;
- для курганів, тощо - 500 метрів навколо від центральної точки, визначеній в обліковій документації;
- для пам'яток архітектури - земельною ділянкою навколо пам'ятки, що дорівнює подвійній її висоті;
- для пам'яток садово-паркового мистецтва, історії, монументального мистецтва, ландшафтних, містобудування - земельною ділянкою, зайнятою пам'яткою.

До прийняття рішення про встановлення режиму використання пам'ятки її режим використання встановлюється відповідно до рекомендованого в обліковій документації режиму використання.

Таким чином, дані обмеження регламентують функціональне використання території громади, що і враховується проектним рішенням.